

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Інститут електроенергетики
Електротехнічний факультет

Кафедра перекладу

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра

студента Сидоренков Ернест Олегович

(ПІБ)

академічної групи ФЛ-15-1

(шифр)

напряму

6.020303 «Філологія»

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою _____

на тему Новітня економічна термінологія в англomовному дискурсі ЗМІ та її відтворення в українському перекладі

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
кваліфікаційної роботи	доц. Бойко Я.В.			
розділів:				
Рецензент				
Нормоконтролер	ФЛ-15-1 Короткова С.В.			

Дніпро
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО:завідувач кафедри
перекладу

_____ Введенська Т.Ю.

«_____» _____ 2019 року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалаврастуденту Сидоренков Ернест Олегович академічної групи ФЛ-15-1
(прізвище та ініціали) (шифр)напряму 6.020303 «Філологія»

спеціалізації _____

за освітньо-професійною програмою _____

на тему: Новітня економічна термінологія в англomовному дискурсі ЗМІ та її відтворення в українському перекладі

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від 17.04.2019 № 626-л

Розділ	Зміст	Термін виконання
Розділ 1	новітня економічна термінологія як об'єкт перекладознавчого дослідження	25.12.18
Розділ 2	Відтворення новітньої економічної термінології у перекладі	01.05.19

Завдання видано _____

(підпис керівника)

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 15 жовтня 2018

Дата подання до екзаменаційної комісії 10 червня 2019

Прийнято до виконання _____

(підпис студента)

(прізвище, ініціали)

Зміст

ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. НОВІТНЯ ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	6
1.1 Іноземна економічна термінологія як лінгвістична проблема	6
1.2. Перекладацькі стратегії відтворення новітньої економічної термінології в українському перекладі	12
1.3. Особливості дискурсу ЗМІ та специфіка його перекладу	20
Висновки до розділу 1	24
РОЗДІЛ 2. Відтворення новітньої економічної термінології у перекладі	27
2.1. Класифікація новітньої економічної термінології у дискурсі ЗМІ.....	27
2.2. Способи утворення новітньої економічної термінології	33
2.2.1. Утворення нових однослівних термінів шляхом словотворчих афіксів до кореня.....	33
2.2.2. Способи термінотворення для монолексемних та полілексемних економічних термінів.	36
2.3 Застосування перекладацьких трансформацій при відтворенні новітньої економічної термінології у перекладі текстів англомовного медійного дискурсу	41
Висновки до розділу 2	52
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	57
СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ	62
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ	63
ДОДАТОК	63

ВСТУП

Всесвітня глобалізація, стрімкі зміни в економіці та розширення міжнародного співробітництва України з іншими країнами світу протягом останніх десятиліть спричинили стрімке надходження в українську мову англійської термінології, зокрема економічної, адже виникла потреба в найменуванні українською мовою нових явищ, що вже існують у англійській світовій практиці. Тому в словниковому складі української мови велике місце належить подібній лексиці, кількість якої весь час помітно зростає.

На економічну термінологію як об'єкт дослідження звертали увагу такі лінгвісти як В. Артюх, В. Даниленко, С. Дружб'як, А. Д'яков, О. Гутиряк, Л. Івіна, І. Квітко, Т. Кияк, З. Куделько, О. Покровська, С. Соколовська, Г. Чорновол, Д. Шапран та інші) і зарубіжних (В. Виноградов, Г. Винокур, М. Володіна, В. Гак, Б. Головін, С. Гриньов, Д. Мьонь, Т. Рьольке, Г. Флак та інші). А власне дослідженням питання передачі термінів у процесі перекладу проводились науковцями В. Карабаном, Т. Кияком, Ф. Циткіною, Н. Александровою, Л. Борисовою, В. Даниленко тощо. Отже, економічна терміносистема англійської мови є чисельною та розгалуженою, що впливає на виникнення ускладнень у процесі перекладу.

Актуальність дослідження полягає у своєрідності такої лексичної складової мови як новітня економічна термінологія. Неологізми свідчать про стрімкий розвиток будь-якої живої мови, що в свою чергу визначає необхідність їхнього вивчення та систематизації. Сучасна лексика економічної галузі являє собою найбільш рухливий шар мови, що відображає, фіксує та кодує процеси і результати екстралінгвістичних подій на мовному рівні, і найбільш яскраво цю ситуацію можна побачити у ЗМІ. На сьогодні в лінгвістиці існує обмежена кількість наукових робіт, присвячених

комплексному дослідженню новітньої економічної термінології англomовного дискурсу та особливостям її перекладу українською мовою, отже ця тема потребує детального розгляду.

Об'єкт дослідження — новітня економічна термінологія англійської мови.

Предмет дослідження — особливості відтворення новітньої економічної термінології англomовного медійного дискурсу в українському перекладі.

Метою роботи є виявлення мовних особливостей перекладу новітньої економічної термінології з англійської мови на українську.

Реалізація поставленої мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

- розглянути поняття дискурсу в якості основи для виділення особливої сфери використання мови — сфери економіки; поняття економічного дискурсу як області специфічного спілкування;
- ідентифікувати новітню термінологію, що позначає поняття економічної сфери;
- описати особливості та способи відтворення новітньої економічної термінології українською мовою на базі текстів англomовних ЗМІ та здійснити переклад обраних неологізмів.

Теоретичне значення даного дослідження дає нам поняття дискурсу, методів перекладу, особливості перекладу економічних текстів, що необхідно враховувати при перекладі.

Практичне значення роботи полягає у тому, що вона может бути використана для вивчення курсу «Практика перекладу» студентами філологічних факультетів, студентами спеціальності «Переклад», а також студентами економічних спеціальностей.

Дипломна робота складається зі вступу, двох розділів із висновками до кожного з них, висновків до всієї роботи, списку використаних джерел, додатку.

РОЗДІЛ 1. НОВІТНЯ ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1 Іноземна економічна термінологія як лінгвістична проблема

Сучасна лінгвістика зацікавлена у вивченні взаємодії мови та суспільства. Ця взаємодія базується на усьому культурно–історичному, лінгвокогнітивному та діяльнісному досвіді. У лексиконі, зокрема, в термінології відображаються всі процеси соціального розвитку і науково–технічного прогресу, що вказує на нерозривний і постійний зв'язок мови з життям і діяльністю суспільства. Економічна термінологія, яка є об'єктом нашого вивчення, знаходиться під безпосереднім впливом змін соціально–економічних умов, ідеології та розвитку суспільства.

Збагачення словникового складу будь–якої мови залежить від екстралінгвістичних умов, в яких вона функціонує і розвивається. Розвиток мови вдосконалюється постійно, семантичним змінам піддаються слова і словосполучення. Зміна значення слів, перехід слів в іншу лексико–граматичну категорію призводять до зміни функції слова, до створення нових слів за допомогою наявних в мові словотворчих засобів [4, 3]. «У кожній живій мові ніколи не припиняється процес поповнення його новими словами. Частина їх створюється шляхом словотворення. Тому словотвір більш безпосередньо, ніж багато інших лінгвістичних систем, відображає всі зміни, що відбуваються в оточуючій нас дійсності» [19, 18]. Розгляд морфологічної структури терміна з виділенням складових його елементів необхідно починати з його взаємин з основною одиницею мови – словом. **Термін** — це слово або словосполучення, що визначає чітко й однозначно окреслене поняття і його співвідношення з

іншими поняттями в межах спеціальної сфери. [55] Термін, перш за все, відноситься до загального класу лексичних одиниць, і його приналежність до спеціальної лексики є вторинною, специфічною рисою. Завжди існує певна кількість лексичних одиниць, які «створюють труднощі» при виділенні термінологічної лексики зі словникового складу мови. Якщо простежити етимологію лексичної одиниці, що з'являється в мові відразу як термін, то можна побачити, що в мові спочатку вона була загальноновживаним словом. Тому різниця між словом і терміном обумовлена тим, що і термін і слово відображають явища «різних рівнів розумової діяльності – наукове мислення і побутове оперування уявленнями» [17, 32]. Аналіз похідних слів передбачає вивчення «сполучуваності словотворчих елементів з основами і виявлення тих зв'язків, які існують між словотвірними основами різних семантичних класів і афіксами» [2, 11].

В даний час проблема продуктивного словотворення є актуальною, тому що вивчення факторів, які впливають на процес створення слів, їх сукупності дозволяють прогнозувати сам процес утворення цих слів. Продуктивним морфологічним способом словотвору в економічній термінології сучасної англійської мови є афіксація – спосіб словотворення, за допомогою якого нові слова створюються «шляхом приєднання словотвірних афіксів, тобто префіксів і суфіксів, до основ різних частин мови» [4, 13]. Різниця між ними полягає не тільки в їх місці в слові, а й у тому, що префікс змінює тільки значення слова, а суфікс, створюючи нове слово, оформляє його як певну частину мови. **Афіксація** діє в якості способу утворення нових слів протягом всієї історії англійської мови і зберігає свою продуктивність і в сучасній англійській мові, про це свідчить величезна кількість слів, яка виникає за допомогою словотворчих афіксів. Як і багато інших мовних утворень, афікс має певні значення:

1) характер абстрагування, при цьому різні афікси мають різну ступінь абстрагування. Так, суфікси – **ness**, – **cy**, – **ity**, – **ence**, – **dom**, – **ship**, – **ism** мають

досить абстраговані значення стану в деяких економічних термінах, наприклад: *priority* – пріоритет, *privacy* – забезпечення відокремленості, *transference* – переказ грошових сум; *chartism* – метод аналізу ринкової кон'юнктури на базі графіків; суфікси агента **-er** (за допомогою суфікса **-er** в англійській мові утворюються іменники, які позначають осіб, що займаються тим видом діяльності, на який вказує утворююча основа [4, 13]), *billbroker* – вексельний брокер, суфікс *man* і ін. : *middleman* – посередник, негативні префікси **un-**, **non-**, **dis-**, **de-** і інші менш абстрактні в порівнянні з першими, наприклад, *discount* – дисконт, знижка, *devaluation* – девальвація, а префікси **over-**, **under-**, **sub-**, **super-** мають ще більш конкретне значення, а саме, перебування під або над чимнебудь, наприклад, *overdraft* – кредит за поточним рахунком, овердрафт, *subgoals* – підцілі, а префікс **mini-** – володіє конкретним значенням «маленький, невеликий», наприклад: *minimax* – мінімакс [4, 350–400].

2) стилістична співвіднесеність, наприклад в економічній літературі вживаються терміни з префіксами: **co-**, **counter-**, **dis-**, **inter-**, **trans-**, **sur-** і т.д.; *disinvestment* – скорочення капіталовкладень, *disinflation* – дезінфляція, *surcharge* – перевитрата, витрати понад кошторис, *cosurety* – одна з групи поручительських компаній, які виступають гарантами, *transaction* – угода, справа. Стилiстичну співвіднесеність носять також префікси, що характеризують рівень впливу, наприклад: *overflow* – надлишок. Префікси, які оформляють приналежність терміна до тієї чи іншої частини мови, зустрічаються лише як виняток і тільки в дієслові. Наприклад, префікс **be-** утворює від інших частин мови дієслова зі значенням покривати чимось, робити якимось, і трансформує неперехідні дієслова в перехідні (наприклад, *bepaint* – забарвлювати, *becalm* – заспокоювати). [4, 40–45]

3) має здатність класифікувати певні смислові групи слів, що сприяє утворенню похідних слів, що мають схожі лексико-семантичні особливості та які стосуються певної групи слів. Так, наприклад, для вираження нового поняття «той, хто виключно володіє або контролює товари або послуги» (*one*

who exclusively ownership or control, as of a service or commodity) [19, 97] утворюється похідне *monopolist*, яке структурно організовано і включено в систему похідних слів із загальним значенням «той, хто є прихильником чого–небудь, підтримує що–небудь». При утворенні прикметника за допомогою префікса **super**–, наприклад, *supersonic* – надзвуковий, похідний прикметник, так само як і при суфіксації, приєднується до семантичної групи слів зі значенням надмірності якості. При утворенні іменників за допомогою префікса **under**– в значенні недостатності новостворене слово точно так само входить до складу групи іменників із загальним значенням недостатності. Наприклад, лексична одиниця *underproductivity* (**under** + *productivity*) «недовиробництво» увійшла в групу слів з даною семантикою. Оскільки афікси це службові морфемі мови, які відрізняються широкою сполучуваністю з певним колом коренів або основ і вступають з ними в стереотипні семантичні відносини і є разом з тим пов'язаними, то вони належать до багатьох словотвірних конструкцій [19, 133].

Неологізм — це новостворений термін, авторське слово або фраза, що перебуває в процесі входження в загальне використання і ще не включена до державної та загальноновживаної мови. [55] Провідну роль у творенні неологізмів сфери економіки відіграє словотвір, який принципово не відрізняється від словотворення одиниць загальноновживаної мови. За структурою компонентів — складні одиниці економічної лексики становлять чотири типи: 1) складні слова, утворені з простих основ – (*front–office* – відділення банку, *money–man* – фінансист, *price–tag* – цінник); 2) складно–похідні слова – (*code–sharing* – спільне використання програми, *hot–desking* – гаряче оформлення, *short termism* – політика досягнень короткострокових вигод / –ist, *office–hoteling* – установа); 3) складноскорочені слова – (*ad–vid* – рекламне оголошення, *tech biz* – технічний бізнес, *cred card* – кредитна картка); 4) лексикалізовані синтаксичні утворення – (*hire–and–fire* – прийом на роботу та звільнення співробітників, *just–in–time* – вчасно, *business–to–business* –

міжкорпоративний). Процес творення складних слів на базі словосполучень може супроводжуватися компресією останніх (*to go and get* → *to go-get* – *забрати*), причому компресія може поєднуватися з реверсією: *to share a job* → *to job-share* – *спільна праця*, *to raise funds* → *to fund-raise* – *зібрати кошти*. [43, 1]

Значну роль у творенні складних слів відіграє аналогія, тобто нова одиниця виникає не стільки за певною моделлю, скільки за зразком конкретного слова (*get-rich-quick* → *get-rich-click* – *розбагатіти одним клацанням миші*). Внаслідок утворення низки нових одиниць за зразком складного слова (і не тільки складного) незмінний компонент цієї лексеми стає високочастотним словотворчим засобом, з'являється нова модель з постійним незмінним напівафіксом. Особливо продуктивними у творенні похідних у сфері економіки виявилися такі з них: *-friendly*, *-speak*, *-size*, *-driven*, *-led*, *-intensive*, *-free*, *-proof*, *-prone*. Аналогічний спосіб словотвору є не тільки дієвим механізмом творення нових формантів, а й зумовлює функціональну переорієнтацію певних лексем (*friendly*, *speak*, *free тощо*) у дериваційні засоби. [37, 15]

Серед “нерегулярних” способів утворення морфологічних неологізмів сфери економіки найбільш активними в останні десятиліття є скорочення. **Абrevіатури** (*ERP* – *enterprise resource planning* – *планування ресурсів підприємства*, *CRM* – *customer relationship management* – *управління відносинами з клієнтами*) та акроніми (*EAGLE* – *Enhanced Artificial Gold-linked Eurobond* – *розширені штучні золотопов'язані єврооблігації*, *ESOP* – *Employee Stock Ownership Plan* – *план власника акцій*) складних економічних термінів, назв законів і програм, груп і організацій, фінансових інструментів тощо. Характерною рисою акронімії в останній час стає омонімія скорочення двох різних складних комплексів, навіть у межах однієї спеціальної сфери (*BIBOR* – *Bruxelles Interbank Offered Rate* – *міжбанківська ставка, запропонована в Брюсселі* / *Bahrain Interbank Offered Rate* – *міжбанківська ставка в Бахреїні*) чи омографія й омофонія слова та акронімічної одиниці (*bonus* / *BONUS* – *borrower's option for*

notes and underwritten stand-by – глобальна середньострокова кредитна програма).[41, 1]

Літерні скорочення іноді зазнають орфографічних змін (частіше за фонетичним принципом). Виділяються два напрямки розвитку **аббревіатур**: 1) перетворення в акроніми (*FTSE /Financial Times Stock Exchange Index/* → *FOOTSIE* – публікується газетою "Файненшел таймс" фондовий індекс, заснований на курсах 100 провідних акцій); 2) часткова або повна омографія та омофонія з власним іменем (*Connie Lee = College Construction Insurance Association* – спеціальний вищий навчальний заклад). Особливий вид аббревіатур представляють ініціальні скорочення словосполучень із прийменником *to*, який замінюється на цифру 2 на підставі омофонічності: *B2B (business-to-business – міжкорпоративний)*, *B2C (business-to-consumer – система взаємовідносин з роздрібними клієнтами)*. Цифри в аббревіатурах можуть позначати й кількість слів, що починаються з певної букви, наприклад, *R4 – Registered Representative Rapid Response (System) – система швидкої відповіді зареєстрованих представників*. [20, 19]

Утворення англійських **телескопізмів** відбувається за одним із трьох формальних типів: 1) сполучення двох цілих слів, які репрезентують явище міжслівного накладення, $ab + cd \rightarrow ab/cd$: *fraud + auditor \rightarrow frauditor*; 2) злиття одного цілого слова з фрагментом іншого, в результаті чого утворюються "часткові" телескопізми за моделями $ab + cd \rightarrow abd$ (*swap + option \rightarrow swaption*), та $ab + cd \rightarrow acd$ (*slogan + logo \rightarrow slogo*); 3) "повні" телескопізми, тобто сполучення фрагмента одного слова з фрагментом іншого базового слова за моделями $ab + cd \rightarrow ad$ (*advertisement + architecture \rightarrow advertecture*) та $ab + cd \rightarrow ac$ (*flexible + specialization \rightarrow flec spec*). Трапляються випадки переміщення одного слова або його частини в середину іншої лексеми: $ab + cd \rightarrow ac(d)b$, наприклад, *yuppie + Muslim*).

Процес **конверсії** виражає концептуальну рекатегоризацію екстралінгвальної дійсності, яка зводиться до того, що різні кути відображення позамовної

реальності можуть ставати когнітивно взаємозалежними через переоцінку вже існуючого набору логічних тверджень. Конвертовані інновації репрезентують подвійну дію процесів словотвірної та семантичної деривації. Продуктивною моделлю конверсії в економічній сфері виступає модель $N \rightarrow V$. Характерною рисою цього способу на сучасному етапі є все більш широка участь у ньому складних слів і словосполучень (*to bar-code, to free-market*). Конверсії підлягають також самі інновації, навіть скорочення (*to e-mail*) та власні назви (*to Dell від Dell computers, to Amazon від Amazon.com*). [20, 20]

Термінологія в будь-якій галузі знань представляє собою систему, що складається з підсистем і мікросистем. Економічна термінологія являє собою терміносистему, яка постійно поповнюється, і морфологічні способи утворення нових термінів мають традиційно велике значення в словотворенні.

1.2. Перекладацькі стратегії відтворення новітньої економічної термінології в українському перекладі

Термінологія, зокрема економічна, у сучасному світі дуже багата й розгалужена відповідно до існуючих у теперішньому суспільстві знань. Її переклад має передавати всі істотні елементи змісту вихідного тексту, що є найсуттєвішою проблемою нашого дослідження. З цим пов'язано подолання різних об'єктивно існуючих труднощів, тому у процесі перекладу терміна визначають 2 етапи: 1) *з'ясування значення терміна в контексті*; 2) *переклад значення рідною мовою* [4, 36].

Окрему увагу слід приділити термінам, які є сталими сполуками і мають за собою певне закріплене значення. Полегшити роботу над перекладом термінів може поділ на етапи: *аналітичний* і *синтетичний*. Велику роль відіграє саме аналітичний етап — переклад окремих компонентів терміна. А для цього необхідно правильно визначити компоненти складного терміна,

оскільки ними можуть бути не тільки слова, а й словосполучення, що входять до складу складного терміна. Синтетичний передбачає вибудовування компонентів в залежності від семантичних відносин і отримання остаточного варіанту перекладу складного терміна. Важливо встановити, в яких семантичних відносинах перебувають компоненти між собою та з головним компонентом терміна–словосполучення. Характер цих відносин й визначає порядок та сам зміст перекладу складного терміна [16, 6]

Як вказує О. В. Сніговська, існують такі способи перекладу економічної термінології [28, 3]:

1. **Транслітерація** — так званий квазібезперекладний метод передачі літер іноземної мови українськими літерами, незалежно від вимови: *modem* – модем, *robot* – робот

2. **Транскрибування** — другий так званий квазібезперекладний метод передачі вимови англійського слова українськими літерами, тобто передача його фонетичного вигляду. Даний спосіб використовується як основний прийом перекладу власних імен і назв: *Hellenic Emporio Group* – Хелленік Емпоріо Груп, *Danaos* – Данаос, *Epsilon* – Епсілон.

3. **Калькування** — спосіб переказування лексичної одиниці оригіналу шляхом повної або часткової заміни її складових частин (морфем або слів) лексичними відповідниками в мові перекладу: *statistical quality control* – статистичний контроль якості, *earnings per share* – доходи на одну акцію.

4. **Дослівний переклад** — прийом перекладу, при якому синтаксична структура оригіналу перетворюється на аналогічну структуру мови перекладу зі збереженням набору повнозначних слів і порядку їх розташування: купи одне, отримай друге у подарунок, тобто *BOGOF = Buy One Get One Free* – 1+1 безкоштовно, *graduated measured day work* – відрядно–прогресивний розрахунок робочого часу / дня.

5. **Транспозиція** — спосіб, який полягає в заміні однієї частини мови іншою частиною мови без зміни сенсу всього повідомлення: *me-too product* – копія товару, *cost-plus pricing* – ціноутворення на основі витрат.

6. **Опис** — спосіб переказування багатокомпонентних термінів, які не мають словникових еквівалентів у рідній мові: *make to order* – виконання робіт згідно замовлення, *fishbone chat* – діаграма причин і результатів, яка відображає співвідношення між показником якості і чинниками, що на нього впливають, так званий «риб'ячий скелет» тощо.

7. **Еквіваленція** — використання абсолютно різних стилістичних і структурних засобів для опису однієї й тієї ж ситуації в двох текстах: *explore every avenue* – розглянути всі можливості, *bone of contention* – яблуко розбрату.

8. **Адаптація** — спосіб, який часто використовується при синхронному перекладі у випадках, коли іншомовний термін не існує в мові перекладу і має бути переданий еквівалентним навантаженням: *Kanban / just-in-time* – японська система розпорядку для ощадливого виробництва, однією з переваг якої є встановлення верхньої межі на кількість деталей, що очікують опрацювання, уникаючи таким чином перевантаження всієї системи виробництва).

Одним із головних прийомів перекладу термінів є переклад за допомогою **лексичного еквіваленту**. **Еквівалент** — це постійна лексична відповідність, яка точно співпадає із значенням слова. Терміни, які мають еквіваленти у рідній мові, відіграють важливу роль при перекладі. Вони служать опорними пунктами у тексті, від них залежить розкриття значення інших слів, вони дають можливість з'ясувати характер тексту. Тому слід вміти знаходити відповідний еквівалент у рідній мові серед багатокомпонентних термінів і розширювати знання про них. Існує ряд термінів–словосполучень, які не допускають дослівного перекладу, хоч мають еквіваленти в рідній мові. Окремі елементи таких термінів відрізняються від компонентів еквівалента рідною мовою. Такі терміни рідко зустрічаються в економічній термінології [35, 122].

Найбільш складними для перекладу є терміни, які мають різні значення не тільки у різних галузях науки і техніки, а й у межах однієї: *notice* — 1. попередження, повідомлення, заява, сповіщення, попереджати, сповіщати; 2. сповіщення про готовність судна до завантаження; нотіс; 3. знання, обізнаність; *charge* — 1. обтяження річчі, заставне право, обтягувати заставою; 2. забов'язання, відповідальність; покладати відповідальність; 3. розпорядження, вимога, доручення; доручати, вимагати; 4. обвинувачення, пункт обвинувачення; звинувачувати; 5. аргументування в позовній заяві у спростуванні передбачуваних доводів відповідача; 6. письмова деталізація вимог сторони стосовно заведеного діла; 7. завершальне звернення судді до присяжних (перед вимовою вердикту); 8. звертання стягнення; 9. завідування, керівництво, ведення, піклування; 10. особа, що знаходиться на піклуванні; 11. ціна; витрата; нарахування; збори; пільги; назначати ціну; покладати витрати на когось; *account* — 1. рахунок; розрахунок; 2. податок; несплачена боргова вимога; 3. звіт; робити звіт; пояснювати; 4. позов з вимогою до звіту; 5. відповідати; нести відповідальність [1, 6]. Такі слова, що мають кілька словникових відповідностей, варіантів, аналогічних їм за значенням, перекладаються шляхом відбору варіантів–аналогів, які найточніше передавали б значення термінів у залежності від слів, які знаходяться у тісному зв'язку з ними [22, 35].

Безеквівалентні англійські економічні терміни складають приблизно 9,4% та вимагають ретельного аналізу при перекладі українською мовою. Відсутність в мові перекладу термінів–еквівалентів вказує на тимчасове відставання в розвитку певної системи понять мови [29, 27]. Існує дві групи **безеквівалентних термінів**:

1. Терміни, які позначають явища, що тимчасово відсутні в системі економічних понять української мови, наприклад: *temporary difference* — тимчасові різниці, *valuation allowance* — вартісна поправка, оціночне

коригування, *custodian* — фінансовий інститут або банк, керуючий чужими капіталами тощо.

2. Терміни, що позначають явища, які нещодавно з'явилися в українській економіці. У цьому випадку причиною безеквівалентності може стати те, що такі терміни ще не сформували певну категорію у системі. Наприклад, *parent holding* — акції, що перебувають у власності материнської компанії, *mortgage backed liability* — забезпечені заставою нерухомості або з іпотечним покриттям, *dilutive securities* — розбавляючи капітал або цінні папери, *termination income benefit* — грошова допомога, яка виплачується після закінчення терміна дії умови, *group voting* — голосуючі акції компаній [30, 12].

Безеквівалентність характерна для невеликого числа однослівних термінів та лише деякі з них беруть участь у формуванні похідних складених термінів. Якщо значення безеквівалентного ключового терміна передає український термін (або загальноживане слово) схожої семантики, то і в перекладі похідного терміна відповідний терміноелемент рекомендується перекладати тим же способом.

Слід звернути увагу на те, що у термінів другої групи іноді може існувати так званий «довгий еквівалент», який являє собою поєднання лексичних одиниць. Такий еквівалент не відповідає вимогам, що надаються до термінів, тому що не позначає видового поняття в системі мови, хоча і передає значення певного англійського терміна [29, 34]. Міжмовне зіставлення терміносистем дозволяє виявити, які саме мовні одиниці можуть бути використані для забезпечення еквівалентності переведення тимчасово безеквівалентних термінів, виходячи з ресурсів загальноживаної і спеціальної лексики. При їх перекладі застосовуються наступні прийоми: 1. Підбір українського терміна або загальноживаного слова близького за значенням. 2. Транскрипція, транслітерація. 3. Описовий переклад. 4. Калькування [30, 18].

Приєм **транскрипції, транслітерації** при перекладі може використовуватися обмежено. З одного боку, він вимагає наявності в терміні

певної звукової будови та закінчення, сприяючи подальшому утворенню відмінкових форм іменника, а з іншого, необхідне органічне введення запозичень у систему понять відповідної області [30, 23]. Наприклад, термін *outsourcing* — укладання договору між двома компаніями на передачу деяких функцій, завдань, бізнес-процесів. Цей термін не має українського еквіваленту, тому що він не так давно з'явився в нашій мові та не всі підприємства його використовують. Підбір близького за значенням українського слова в цьому випадку неможливий. Описовий переклад виглядає дуже громіздким, тому для перекладу терміна може бути рекомендована транскрипція — *аутсорсинг* [27, 3]. Також існують усталені в перекладацькій практиці способи перекладу термінів.

У значній більшості випадків для передачі значення складеного терміна може використовуватися **калькування**. При перекладі значної кількості безеквівалентних похідних термінів іноземної мови особливою складністю є передача значення неядерного елемента, за допомогою якого спеціалізується поняття-гіперонім, що позначається ключовим терміном і має аналог у мові (*deferred tax, listed company, marketable securities, quoted market value*) [27, 4]. Як зауважив науковець Д'яков А. С., застосування прийому калькування при перекладі економічних термінів можливе у зв'язку з приналежністю англійської та української мови до єдиної індоєвропейської сім'ї, що обумовлює існування спільних структурних рис. Саме прийом калькування забезпечує відтворення смислової структури лексичної одиниці. Структурна спорідненість мов, наявність у цих мовах подібних структурних моделей є умовою, яка впливає на процес запозичення [27, 177]. Цей факт зумовлений впливом чужої мови, що є не просто зовнішнім фактором, а пов'язаний з внутрішнім, іманентним розвитком мови. Отже, калькування є доречним у випадках, коли його застосування не призводить до буквализму. Наприклад, *basic earnings per share* — базовий дохід на одну акцію, *revolving credit* — револьверний кредит, *industrial spiral* — інфляційна спіраль [27, 8].

Транспозиція полягає в тому, що власні назви в різних мовах, які розрізняються за формою, але мають загальне лінгвістичне походження, використовуються для передачі один одного. В одних випадках транспозиція застосовується регулярно, в інших — епізодично. При транспозиції слово або частина оригінального слова передається в українській мові, з використанням тих самих лексичних засобів, які використовуються у вихідній мові. В перекладі розрізняють два типи транспозиції: 1) обов'язкову транспозицію і 2) факультативну транспозицію. Перекладач вдається до такого способу, якщо отриманий зворот є більш сприйнятливим з погляду звучання у фразі або ж дає можливість зберегти стилістичні нюанси. Перехрещування елементів у словосполученні також належить до транспозиції [10, 22].

Цікавим є те, що транспозиція та калькування застосовуються також при перекладі економічних термінів, що є препозитивно-атрибутивними словосполученнями. Складність перекладу таких термінів полягає у відмінності структур англійської та української мов і полісемантичності компонентів. Для адекватного перекладу таких термінів-словосполучень необхідно встановити семантичні зв'язки між компонентами терміна, зрозуміти значення кожного компонента окремо, вибудувати переклад терміна відповідно до норм мови перекладу. У таких випадках може застосовуватися синтаксична транспозиція (переклад за допомогою перестановки членів словосполучення), наприклад: *general obligation bond* — облігація під загальне зобов'язання, *plastic card transaction* — розрахункові сплати за допомогою пластикових карток [27, 11].

Описовий переклад використовують, коли перекладенні терміни не можуть тотожно передати його значення згідно з українською мовою. Час від часу однокомпонентний термін перетворюється на багатоконпонентний, що суттєво схоже на тлумачення терміна, наприклад: *triangular merger* — у своїй структурі містить компонент, який називає геометричну фігуру, що надає йому певної символічності, яка, однак, повністю втрачається в результаті перекладу — поглинання шляхом злиття компанії-об'єкта з дочірньою компанією поглинача.

Розширення синтаксичної структури загалом ускладнює процес перекладу, однак дає можливість достовірно передати значення відповідного терміна. При перекладі антонімічних термінів *listed company* – компанія, акції якої продаються на фондовій біржі та *publicly traded company* – компанія, акції якої продаються на позабіржовому ринку, використовується описовий переклад, оскільки в результаті калькування була б утворена лексико-граматична структура, що не відповідає нормам української мови (компанія, яка вільно продається, або компанія, виставлена на позабіржовий ринок) і що не дозволяє адекватно передати значення термінів [27, 14].

Ще одним видом перекладу фінансово-економічних термінів є **пряме запозичення**, яке, як правило, використовується в симбіозі з українською лексемою, з вказівкою на рід або вид, наприклад, PR-відділ, VIP-місця. У переважній більшості сучасні запозичення англійського походження відповідають вимогам, що висуваються до слів-термінів: бути максимально точними та лаконічними. Запозичання часто відбувається саме задля економії мовних засобів порівняно з питомими чи калькованими описовими виразами. Наприклад: бренд (розрекламована торгова марка певного товару), пертурбації (несподівана зміна звичайного стану), прайм-тайм (ефірний час на радіо і телебаченні, що охоплює максимальну кількість радіослухачів і телеглядачів), грант (грошова допомога на навчання чи наукове дослідження), фундація (пожертвування коштів на заснування чого-небудь), офшор (території, які забезпечують пільговий фінансовий режим із закордонними партнерами) тощо. Однак цей метод зазнає чимало критики з боку перекладознавців, адже сприяє варваризації мови-сприймача, примушуючи реципієнтів перекладу знати й іноземну мову [7, 16].

Отже, основними способами відтворення фінансово-економічної термінології є транслітерування, калькування та еквіваленція. Доцільність використання запозичень у фінансово-економічному дискурсі пов'язана із закріпленням лексичних засобів за певними функціональними стилями мови.

Так, науковому стилю в цілому притаманна лаконічність, нейтральність та відсутність засобів стилістичного увиразнення. При відтворенні термінів шляхом еквіваленції, транслітерування чи калькування зберігається стилістичний компонент.

1.3. Особливості дискурсу ЗМІ та специфіка його перекладу

У центрі уваги когнітивної лінгвістики знаходиться питання про різноманітні картини світу, які визначають особливості використання мови в різних типах дискурсу.

Дискурс, у загальному вигляді — одне з найскладніших і найменш чітко визначених понять в сучасних гуманітарних дослідженнях, що вказує на різне відношення лінгвістів до цього поняття. Так, Н. Д. Арутюнова визначає **дискурс** як зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними та іншими факторами; мова розглядається як цілеспрямована соціальна дія [14, 136]. А. О. Кибрик говорить, що поняття дискурсу ширше, ніж текст. **Дискурс** — це одночасно і процес мовленнєвої діяльності, і її результат — а результат і є текст. [23, 277]. Слідом за З. С. Арістовою в нашій статті ми розглядаємо дискурс, як мовленнєву реалізацію типу соціальної практики [3, 3].

У нашому випадку мова йде про дискурсивні особливості текстів засобів масової інформації (ЗМІ). Вивчення мови ЗМІ в останні роки набуло особливої актуальності. Це обумовлено принаймні двома факторами: ситуацією функціонування літературної мови на рубежі століть і пріоритетною для сучасної лінгвістики тенденцією розглядати мовний матеріал з комунікативних позицій, з огляду на репрезентацію знання мови у свідомості людини і закономірності мовного спілкування.

На сьогодні ЗМІ міцно увійшли в життя людського суспільства. Вони є потужним засобом впливу на людський розум. Будучи динамічним за своєю суттю, мова ЗМІ найбільш швидко реагує на всі зміни в суспільній свідомості, відображаючи стан останньої і впливаючи на її формування. Саме в мові ЗМІ легко побачити нові тенденції у підходах до вивчення мови, які простежуються в сучасній лінгвістиці [2, 7].

ЗМІ поділяються на *візуальні* (періодичні друковані видання), аудіо (радіо) й *аудіовізуальні* (телебачення, документальне кіно). Окрім того, засоби масової інформації (ЗМІ), мас-медіа (Mass media) — преса (газети, журнали, книги), радіо, телебачення, інтернет, кінематограф, звукозаписи та відеозаписи, відеотекст, телетекст, рекламні щити та панелі, домашні відеоцентри, що поєднують телевізійні, телефонні, комп'ютерні та інші лінії зв'язку. Незважаючи на всі їх відмінності, ЗМІ об'єднують в єдину систему масової комунікації завдяки спільній функції й особливій структурі комунікативного процесу [29, 5].

Спираючись на головні функції ЗМІ в суспільстві, які виокремлюють вітчизняні і західні вчені, можна виділити наступні функції ЗМІ: 1) інформативну, 2) соціалізуючу, 3) установлення “порядку денного”, 4) політичну, 5) впливу на свідомість, або формування громадської думки, 6) розважальну [21, 9] й основними функціями дискурсу ЗМІ є інформативна і маніпулятивна.

У нашій роботі економічна термінологія представлена, перш за все текстами масової комунікації, він відноситься до газетно-публіцистичного стилю і є пластом економічного дискурсу, що тяжіє до його ядру. При будь-якому перекладі велике значення відіграють лексичні, граматичні, стилістичні та інші особливості мови. Не винятком є і переклад текстів ЗМІ фінансово-економічної тематики, так як переклад з однієї мови на іншу являє собою складний процес розумової діяльності перекладача, та адекватне відтворення тексту певними засобами мови [16, 11].

Якщо звернути увагу на стилістичні фігури, що є найпопулярнішими у дискурсі ЗМІ, можна виділити наступні: *сленг, метафори, епітети, гіперболи, евфемізми, антономазія / метонімія, апозіопезиси, ідіоми, антитези, оксюморон та анонімна побудова речення.*

На відміну від наукових текстів, що призначені для спеціалістів і вимагають значних базових знань, існують також тексти, що націлені на значно ширшу аудиторію і мають бути не лише інформативними, а й цікавими — тексти ЗМІ. Зберігаючи основні особливості наукового тексту, тексти ЗМІ мають декілька відмінностей, що можна узагальнити як «спрощення»:

- кількість термінів та аббревіатур значно менша, ніж у науковому тексті, і вони частіше наводяться з тлумаченнями, проте більше загальнонаукової лексики;
- щільність інформації менша порівняно з науково-популярними текстами;
- мовні засоби, що забезпечують об'єктивність викладення (пасивні конструкції, безособові речення, абсолютний теперішній час) застосовуються значно рідше;
- стиль хоча й тяжіє до нейтрального, але відхилення, особливо в бік «розмовності», зустрічаються часто;

Наведені вище особливості роблять текст менш складним для сприйняття, але він має також бути цікавим, має приваблювати слухача, що для наукового стилю зовсім не обов'язково. Тому тексти ЗМІ мають цілу низку додаткових особливостей, що можна назвати загальним словом «прикрашання»:

- засоби, що створюють ефект зближення з аудиторією: розповідь від першої особи; розмовна чи навіть просторічна лексика; пряме звернення до аудиторії; риторичні запитання; приклади «з життя»; гумор;
- емоційно-оцінювальні засоби: лексика з емоційно-оцінювальною конотацією; інверсія, що підкреслює оцінювальний компонент речення тощо;

- включення до тексту цитат з інших джерел з контрастним стилем: фрагментів з художніх творів, тощо;
- фразеологізми та образні кліше: полегшують сприйняття змісту повідомлення, включаючи в нього звичайний образний ряд; деформація фразеологізмів;
- зіткнення несумісних мовних засобів, оксюморон, що має створювати ефект несподіванки чи надавати іронічного забарвлення; ефект несподіванки дозволяє загострити увагу на найголовнішому, а іронія слугує засобом емоційної розрядки під час сприйняття складного матеріалу;
- засоби передачі естетичної інформації, здебільшого запозичені з художньої літератури: введення умовних видуманих персонажів, використання епітетів, порівнянь, метафор тощо;

Для перекладача це означає, що текст такого стилю простіше сприймати, проте складніше відтворювати порівняно з «чистим» науковим. Тексти ЗМІ вимагають від перекладача менше спеціальних знань, проте більше загальної ерудиції та біль віртуозного володіння мовою. Для перекладачів, що не спеціалізуються саме на наукових перекладах, ці текстик, звичайно перекладати легше.

Такі лінгвісти як Н. М. Акоп'янц та М. Ю. Ворожбіт досліджуючи тексти з британського тижневика «Financial Times» зробили висновок, що найчастіше у текстах ЗМІ зустрічаються метафори та епітети. Це обумовлено тим, що це видання консервативного спрямування та розраховане на ділове коло читачів. Й таку стилістичну фігуру, як метафора, використовують тоді, коли прагнуть викликати певні асоціації та донести повідомлення в імпліцитній формі [1, 3].

Щоб привернути увагу україномовної аудиторії, нерідко маскуються звичайні речі, що іноді можуть мати й українську назву. Наприклад, дайджест — огляд, кеш — готівка, сервіс — обслуговування, прайм-тайм — найкращий час, флаер — листівка, консумація — споживання, консумент — споживач,

сейл — розпродаж, офіс — контора, сек'юриті — охорона, дисконт — знижка, бартер — товарообмін, лізинг — оренда тощо. Уживання запозичених термінів в українській мові завжди потребує певної адаптації до власних мовних законів. Багато англіцизмів, які активно вживаються в сфері економіки та фінансів, також проходять певні етапи адаптації.

На сьогодні в усній та писемній українській мовній практиці все частіше використовуються гібридні композити, перша основа яких становить іншомовну лексему в неадаптованій формі (інколи навіть в іншомовній графіці). Наприклад, *marginal analysis* — маргинальний аналіз, *certificate of deposit* — депозитний сертифікат. Сучасні неологізми, що використовуються в українській фінансово-економічній термінології, також активно беруть участь у словотворенні. Наприклад, *PR*-відділ, політ-*PR*, віп-місця, офшорний, бартерний, дисконтний, ваучерний, рейтинговий, спонсорувати, спонсорство, ріелторський, екстримний, мультимедійний, серверний, сканерувати, провайдерський, іміджмейкерський [7, 11].

Отже, ми бачимо, яку важливу і невід'ємну роль відіграють стилістичні особливості при перекладі. Саме вони допомагають перекладачеві відтворити цілісність і образність тексту, зберігаючи зміст, структуру, емоційність, унікальність та самобутність повідомлення.

Висновки до розділу 1

У теоретичній частині дипломної роботи проведено огляд наукових джерел, що зумовили отримання таких висновків:

1. Дискурс — зв'язний текст в сукупності з екстралінгвістичними, прагматичними, соціокультурними та іншими факторами, у якому мова розглядається як цілеспрямована соціальна дія. В англomовному дискурсі ЗМІ, основними функціями якого є інформація та маніпуляція, відбито найбільш

значущі суспільні зміни й актуальні культурні тенденції, де термінологія, зокрема економічна, є розгалуженою та численною для її подальшої ідентифікації та аналізу.

2. Термін — це слово або словосполучення, що визначає чітко й однозначно окреслене поняття і його співвідношення з іншими поняттями в межах спеціальної сфери (у нашій роботі — економічної). Основна різниця між загальноживаним словом й економічним терміном полягає в тому, що і термін, і слово відображають явища різних рівнів розумової діяльності — наукове мислення і побутове оперування уявленнями.

3. Неологізм — новостворений термін, авторське слово або фраза, що перебуває в процесі входження в загальне використання і ще не належить до державної та загальноживаної мови.

4. Аналіз економічної термінології передбачає вивчення сполучуваності словотворчих елементів з основами і виявлення тих зв'язків, які існують між словотвірними основами різних семантичних класів і афіксами. Тому найпродуктивнішим морфологічним способом словотвору в економічній термінології англійської мови є афіксація, адже префікс може змінити значення слова, а суфікс, створюючи нове слово, оформити його як певну частину мови. За структурою компонентів одиниці економічної лексики становлять чотири типи: складні слова, утворені з простих основ (телескопізми); складно-похідні слова (конверсія); складноскорочені слова (аббревіатури й акроніми); лексикалізовані синтаксичні утворення.

5. Переклад економічної термінології ЗМІ визначають 2 етапи: 1) з'ясування значення терміна в контексті; 2) переклад українською мовою. Окрім того, є необхідним паралельне використання таких методів дослідження, як: 1) аналітичний (переклад окремих компонентів терміна); 2) синтетичний (вибудовування компонентів в залежності від семантичних відносин).

6. На думку дослідниці О. В. Сніговської існують такі способи перекладу економічної термінології: транслітерація, транскрибування,

калькування, дослівний переклад, транспозиція, опис, еквіваленція, адаптація. Найпродуктивнішим методом перекладу економічних термінів є переклад з використанням лексичного еквіваленту (постійної лексичної відповідності, що точно співпадає зі значенням терміна), за допомогою якого перекладено близько 90,6% економічних термінів в науковому дискурсі.

7. Науковому стилю, до якого належить економічна термінологія, притаманна лаконічність, нейтральність та відсутність засобів стилістичного увиразнення. Тому під час відтворення термінів шляхом еквіваленції, транслітерування чи калькування має зберігатися стилістичний компонент. Проте уживання запозичених термінів в українській мові завжди потребує певної адаптації до власних мовних законів.

8. Сучасна англійська економічна терміносистема є мовою–продуцентом нових міжнародних економічних термінів, тому адекватний переклад фахової термінолексики набуває особливо важливого значення для успішного становлення та нормалізації української фінансово–економічної термінології у відповідності до міжнародних стандартів. До того ж постає необхідність взяти до уваги не тільки мовні питання перекладу текстів сфери економіки, але й змістовні особливості економічного дискурсу (труднощі когнітивного плану, які неможливо вирішити за допомогою словників).

9. Текст перекладу має в максимальному обсязі передавати зміст оригіналу та має відповідати нормам мови перекладу, оскільки їх порушення спотворює сприйняття інформації чи призводить до змін в змістовному плані тексту. Отже, переклад термінів є дуже відповідальним завданням для перекладача, яке потребує високого ступеня володіння ним мовами, багатогранного сприйняття мовної картини світу, а також відмінних знань тієї галузі науки або техніки, якої власне стосується переклад. У нашому випадку перекладач має знатися на особливостях економічної сфери діяльності.

РОЗДІЛ 2. Відтворення новітньої економічної термінології у перекладі

2.1. Класифікація новітньої економічної термінології у дискурсі ЗМІ

Класифікація термінів є одним із найважливіших наукових завдань, яке не можна назвати простим, адже підставою для класифікації термінів слугують різні окремі їх ознаки, а саме: змістовні, формальні, функціональні, внутрішні та позамовні. Аналіз економічної термінології сучасного медійного тексту дозволяє з'ясувати основні тенденції в оновленні мас–медійної лексики, здійснити семантичний аналіз новацій іншомовного походження, окреслити сфери їх поширення й дати їм оцінку, дослідити процес терміноутворення в мові сучасних мас–медіа та визначити найпродуктивніші способи їх перекладу. Це сприятиме визначенню специфіки розвитку мови засобів масової інформації, що безпосередньо пов'язана з розвитком соціуму, формується під його впливом і відображає його поступ.

Економічна термінологія в англomовному дискурсі ЗМІ за своєю будовою поділяється на такі типи:

— прості терміни, що складаються з одного слова, які можуть вживатися окремо і які зберігають своє значення, наприклад: *agio* – різниця між курсами валют; *book* – бухгалтерська книга, *cheap* – дешевий, *coin* – монета, *haggle* – торгуватись, *label* – ярлик, *pay* – платити;

— складні терміни, що складаються з двох слів, пишуться разом, маючи один із компонентів економічних термінів, а другий – загальноновживаної лексики: *shareholder* – власник акції, акціонер; *bookkeeping* – рахівництво, *trademark* – торгова марка, *warehouse* – склад, *wholesales* – оптова торгівля, *offshore* – офшорна зона;

— терміни–словосполучення створюються шляхом додавання до

терміну, що позначає родове поняття (загальноновживане слово), конкретизуючих ознак з метою отримати видові поняття, безпосередньо пов'язані з початковим — складаються із декількох компонентів і тільки сполучення цих слів є терміном, таким чином утворюються своєрідні термінологічні гнізда, що охоплюють численні різновиди явища, що позначається, наприклад термін «*bill*», що означає вексель (кредитний цінний папір, який зобов'язує векселедавця сплатити векселетримачу певну суму у визначений термін) використовується як основа для ряду термінів, що уточнюють характер опору або ділянку ланцюга, в якій воно існує: *bill of exchange*, *bill of lading*, *bill of sale*, *bill of sight*, *bills discounting*; *loose change* – розмінна монета, *joint venture* – спільне підприємство, створене шляхом залучення іноземного капіталу, *intrinsic value* – дійсна ринкова вартість металу, з якого виготовлена монета, *indirect tax* – податок з обороту, *home banking* – банківське обслуговування клієнтів вдома за допомогою телефону, з часом – телевізора і комп'ютера, *gold flow* – рух золота між різними країнами;

— багатоконпонентні терміни–словосполучення, що виражають єдині цілісні поняття, володіють різним ступенем смислової розкладності, в цілому вони стійкіші, в порівнянні з вільними словосполучками загальнолітературної мови по своїй лексико–семантичній організації: *expected rate of net profit* – очікувана норма чистого прибутку; *consumer in installment credit* – позика, що надається для придбання певних споживчих товарів. Такий тип економічних термінів можна віднести до лексичних словосполук, характерною особливістю яких є те, що місце одне з компонентів заповнюється не будь–яким словом відповідної категорії, а лише деякими, що утворюють певну семантичну групу : *ask–bid system* – система встановлення і пропонування ціни, *attested by the signature* – завірений підписом, *benefit–cost analysis* – аналіз витрат і вигод, *labour – intensive commodity* — трудомісткий товар;

— терміни–композиції, що утворюються синтаксико–морфологічним способом й найчастіше інтегруються за допомогою таких частин мови:

а) *Adj+N* (*nonrefundable credit* – податкова пільга, яка не може перевищити податкове зобов'язання платника податків, *durable goods* – товар довгострокового користування);

б) *N+N+N* (*discriminant function system* – комп'ютеризована система ідентифікації і відбору податкових декларацій для податкової перевірки);

в) *N+prep+N* (*distributions by corporations* – виплати акціонерам корпорацій, *solvency of an enterprise* – платоспроможність підприємництва);

г) *Adj+N+N* (*general property tax* – податок на всі види власності),

г) *PII+N* (*deferred tax* – відстрочений податок, *leasing system* – лізингова система)

Економічна лексика характеризує професійно–виробничу, фінансово–банкову галузі діяльності людини та охоплює сферу вільного обігу товару і капіталу, умови та можливості купівлі–продажу, ринкового обігу, стандартизовані міжнародні операції, а також заходи економічного спрямування. Отже, з огляду на функційне призначення економічної термінології, що належить до вузькоспеціальної групи лексики можна виокремити такі лексико–семантичні групи:

— підсистеми економічної науки: «*It's a timely reminder that he has advanced this **microeconomic field** (мікроекономічна галузь), which is very relevant to current policy debates over how to improve the way that banks are run and how monopolies should be regulated to benefit consumers facing high energy prices*» («BBC», 14.10.2014), «*Could a million new homes boost the **national economy** (національна економіка)?*» («BBC», 17.11.2017), «*He pointed to improved **marketing** (маркетинг) in the Republic influencing those visitors to spend "significantly more"*» («BBC», 6.6.2019);

— особи, які займаються економічною діяльністю: «*The first sharing projects tapped into that logic, serving as **brokers** (брокери) and creating platforms that allowed people to swap, share and exchange, and designing in features for building enough trust and rights of redress to encourage consumers to keep doing*

so» («Positive.News», 22.1.16), «Two leading UK **bookmakers (букмекери)** have pulled new high stakes betting games after a warning from the Gambling Commission» («BBC», 2.4.19), «In Crickhowell, **traders (трейдеру)** are being advised by experts and followed by a BBC television crew» («Positive.News», 3.3.2016);

— математично–економічні показники: «This is done by applying a '**multiplier**' (**мультиплікатор**) to the £170,000 which would end up reporting that, overall, the tournaments create more than £200,000 of added value for the regional economy» («BBC», 11.4.2019), «The industry will be required to take a lot of the older rigs out of the market in order to put the supply and **demand curve (крива попиту)** back at an appropriate level» («BBC», 24.2.15), «Inflation and volatile currency fluctuations helped drive changes in this year's ranking, with places like Argentina, Brazil, Turkey and Venezuela all seeing a sharp fall in their **cost of living (індекс вартості життя)** ranking» («BBC», 19.3.2019);

— організації, асоціації, установи: «Economists from the Financial Services Authority and the **International Monetary Fund (Міжнародний валютний фонд)** are among new voices to acknowledge that the ability of private banks to create money was at the heart of the financial crisis» («Positive. News», 29.12.2012), «Organisations such as Ethex, a “positive savings and investment platform”, and the **Social Stock Exchange (фондова біржа)** – which calls itself the world’s first regulated exchange for businesses and investors seeking to make positive social and environmental impact – offer another way to invest directly in companies with a social purpose» («Positive.News», 28.2.2017), «Asia business correspondent Karishma Vaswani explains some of the trade deals – and the jargon behind them – that will be discussed at the summit of the **Association of Southeast Asian Nations (асоціація держав південно східної Азії) (Asean)** in Laos this week» («BBC», 6.9.2016);

— економічні процеси: «Finland becomes the first European country to pilot a basic income scheme. Could unconditional monthly sums curb mass **unemployment (безробіття)** and create more equal societies?» («Positive.News», 4.1.2017), «The question is: Are we prepared to make politically tough choices about

whether we valorize (валоризація) leisure and spending time with our families as part of our economy and society?» («BBC», 5.5.2019), «Globalisation (глобалізація) hasn't just meant moving goods around – it's meant moving rubbish around, too» («BBC», 30.5.2019);

— фінансові документи: *«Royal Bank of Scotland is to pilot a biometric bank card (банківська картка) which will allow customers to verify a purchase using their fingerprint» («BBC», 11.3.2019), «Certified B Corporations are businesses that balance (баланс) purpose and profit» («Positive.News», 29.4.2019), «Dutch bank ING has committed to finance €35bn's worth of what it calls "sustainable transitions" by 2020, and Barclays has pledged to issue £1bn in green bonds (зелені облигації)» («Positive.News», 28.2.2017);*

— політики, системи, концепції, течії: *«Asked on Marketplace, the BBC's US radio partner, if she thought the president had a grasp of macroeconomic policy (макроекономічна політика), she replied: "No, I do not"» («BBC», 26.2.2019), «Keynesianism (кейнсіанство) is back and it is going to be a very different economy» («Positive.News», 24.11.2008), «Even the founders of neoliberalism (неолібералізм), Friedrich Hayek and Milton Friedman, supported the idea» («Positive.News», 25.2.2015);*

— галузі промисловості: *«Growing cotton (бавовництво) requires a vast amount of land and water, and often chemicals too» («BBC», 26.2.2019), «But despite these promising case studies, drones in agriculture still have a lot to prove, says Bruce Erickson, agronomy (агрономія) education distance and outreach director at Purdue University in Indiana» («BBC», 3.8.2018);*

— економічні теорії та закони: *«You will even find economists attacking the notion of the invisible hand (невидима рука): it's an appealing metaphor that has implied the default setting for any commerce should be laissez-faire» («BBC», 22.5.2019), «That approach was inspired by Milton Friedman's monetarism (монетаризм), supply side economics, rolling back the frontiers of the state, the Laffer curve to guide to taxation policy (broadly speaking the less you tax*

*rich people, the more money will flow into state coffers» («BBC», 20.1.2018), «The report found 62% of contractor companies had an improved outlook for 2019, but that many areas of the **supply (пропозиція) chain** were still facing challenges» («BBC», 29.5.2019);*

— поняття, пов'язані із грошима, валютними операціями, організаціями та назви грошових одиниць: *«What if the strains show up in terms of **foreign currency liquidity (валютна ліквідність)** – say an Italian bank needing quick access to Swiss francs?» («BBC», 24.6.2016), «A not-for-profit social enterprise run between the Bristol Pound Community Interest Company and Bristol Credit Union, the Bristol Pound is the UK's first city-wide **local currency (місцева валюта)**» («Positive.News», 8.2.2013), «In his ruling, Judge Rodion Kireyev said the former prime minister would also have to pay back 1.5bn **hryvnas (гривні)** (\$186m; £119m) lost by the state gas company as a result of the deal» («BBC», 11.10.2011);*

— економічні поняття, у яких відображені прізвища автора, розробника, дослідника: *«There is a well-known model in economics – called the **Phillips Curve (крива Філіпса)** for those who are interested – which suggests that when employment levels are high, wage increases follow» («BBC», 12.6.2018), «Daniel Kawczynski, the Conservative representative for Shrewsbury, claimed Britain received no money from the **Marshall Plan (план Маршалла)**, American payments of more than \$12bn agreed in 1948 to help rebuild Europe» («BBC», 4.2.2019).*

Переважна більшість лексем економічної термінологічної системи, що функціонує на українських друкованих шпальтах є запозиченою або калькованою. З часом «штамп чужорідності» зникає з цих слів і вони поступово стають нормалізованими, адаптованими до мови, що запозичує, а деякі з них входять в мовну систему як кодифіковані, створюючи нову мовну норму. Такі процеси відбуваються під впливом, зокрема, екстралінгвальних чинників, таких, як економічна інтеграція, результат науково-технічної революції одним

із наслідків якої є поява нових галузей наук зі своєю інноваційною термінологічною базою, що поступово стає надбанням світового загалу та українського зокрема, розвиток міжнародного ринку, процеси глобалізації тощо.

2.2. Способи утворення новітньої економічної термінології

Якщо простежити етимологію лексичної одиниці, що з'являється в мові відразу як термін, то можна побачити, що в мові спочатку вона була загальноживаним словом. Тому різниця між словом та терміном обумовлена тим, що вони відображають явища різних рівнів розумової діяльності – наукове мислення і побутове оперування уявленнями. Окрім того, аналіз економічних термінів передбачає вивчення сполучуваності словотворчих елементів з основами і виявленням тих зв'язків, які існують між словотвірними основами різних семантичних класів і афіксів.

В ході аналізу було визначено, що утворення нових лексичних одиниць відбувається згідно з певними словотворчими моделями, що історично склалися у мові. Найбільш інтенсивне поповнення термінологічного складу мови відбувається за рахунок таких основних процесів: *афіксація, утворення аббревіатур, акроніми, конверсія, утворення нових однослівних термінів шляхом словоскладання.*

2.2.1. Утворення нових однослівних термінів шляхом словотворчих афіксів до корення.

Більшість термінів утворюється морфологічним способом, який базується на афіксації, тобто деривації за допомогою афіксальних морфем: префіксів, суфіксів. Афіксація — це утворення нових однослівних термінів

шляхом словотворчих афіксів до корення. Граматичне оформлення економічних термінів може виражатися за допомогою **афіксації**:

— **префіксів**: *after-* (*afterpayment, afterhours*) — *до-* (доплата, додаткові часи праці), *со-* (*co-investing, coproduction, coowner*) — *спів-* (співарендатор, співробітництво, співвласник), *counter-* (*counterbonification, countertrade*) — *проти-* (протидії, зустрічна торгівля), *dis-* (*discounting, disproportion, discredit*) — *дис-* (дисконтування, диспропорція, дискредитувати), *cross-* (*cross-elasticity, cross-default*) — *пере-* (перехресна еластичність (ціни), перехресне невиконання торгових і фінансових зобов'язань), *роз-* (розкрупнення (економічних показників), *extra-* (*extraconsumption*) — *над-* (надмірне споживання), *multi* (*multicurrency, multicompany, multimarket*) — *мульти-* (мультивалютний, мультикомпанія, мультимаркет), *mis-* (*misbill, misdelivery, misappropriation*) — (виставити невірний рахунок, помилка доставки, привласнення), *non-* (*nonliquid, nonassessable, noncumulative*) — *не-* (неліквідний, неоподатковуваний, некумулятивний), *over* — (*overcapitalization, overexpansion*) — *над-* (надкапіталізація, надмірне розширення), *post-* (*postmarket, postaudit, postenumeration*) — *пост-* (постмаркет, постаудит, постпропозиція), *pro-* (*prolong, pro-business*) — *про-* (пролонгувати (продовження строку чинності документа), про-бізнес), *quasi-* (*quasi-money, quasi-unemployment, quasi-equilibrium*) — *квазі-* (квазі гроші, квазі-безробіття, квазі-рівноваги), *self-* (*self-financing, self-liquidating, self-support*) — *само-* (самоокупність, самоліквідація, самопоміч), *sub-* (*sublessee, subpurchaser, subcompany*) — *суб-* (суборендар, субпокупатель (перекупник), субпідприємство), *un-* (*unendowed, unencumbered, unfluctuating*) — *не-* (невідомий, необтяжені, невтішний), *under-* (*underproduction, underactivity*) — *недо-* (недостатнє виробництво, недоцільність); [47]

— **суфіксів**: *-er* (*adjuster, adviser, manager*) — (регулятор, радник, менеджер), *-or* (*agistor, bailor*) — (*агістор* (той, хто сдає в оренду пасовище),

депонент (особа, яка здійснює депозитний внесок або здає майно на зберігання)), **-ant** (*accountant, annuitant*) — (*бухгалтер, одержувач щорічної пенсії*), **-ment** (*investment*) — (*капіталовкладення*), **-y** (*accountancy, currency*) — (*рахівництво, валюта*), **-ee** (*absentee, abandonee*) — (*відсутній, страхувальник*), **-ing** (*trading, clearing*) — (*торгівля, взаємозалік*). [47]

Окрім використання префіксів та суфіксів як найпопулярніших засобів словотвору економічних термінів, ми також розглянули використання скорочень термінологічних одиниць в англійській мові. **Терміни-аббревіатури** складають невеликий відсоток, випадки їх існування є одиничними, наприклад:

— **ініціальні аббревіатури:** *AAA* – *accumulated adjustment account* (нагромаджувальний корегуючий рахунок), *B.T.A.* – *Board of Tax Appeals* (податковий суд (в США)); *DB* – *declining-balance method of depreciation* (прискорений метод амортизації); *FTAC* – *Foreign Trade Arbitration Commission* (Арбітражний комітет зовнішньої торгівлі); [47]

— **поскладові аббревіатури:** *dcl* – *declaration* (декларація), *dep'n* – *depreciation* (амортизація), *Rev. Proc.* – *Revenue Procedure* (роз'яснення методик і процедур практики оподаткування податковою адміністрацією (США)); [47]

— **акроніми:** *ESOP* – *employee stock ownership plan* (система участі в прибутках у формі акцій для найманих осіб), *STEP* – *small business tax education program* (консультаційна служба з оподаткування для малого бізнесу), *VITA* – *volunteer income tax assistance* (волонтерські консультаційні послуги з оподаткування (для інвалідів, неангломовних осіб та осіб з низькими доходами)); [47]

— **подвійні скорочення** – термінологічні одиниці, що функціонують у спеціальних текстах як слова-аббревіатури і є скороченнями морфолого-синтаксичних утворень, до складу яких вже входить аббревіатура, наприклад, *PSA* – *PAYE settlement agreement* (угода роботодавця з податковою адміністрацією про сплату прибуткового податку на доходи робітників за системою *PAYE* (де *PAYE* – *pay as you earn* у джерела); [47]

— **морфолого–синтаксичні утворення**, які включають до свого складу слова–абrevіатури, що є елементами словосполучень; вони функціонують у термінології як повноцінні терміни і не потребують декодування, наприклад, *abbr+N* – *the VAT man* (департамент податкової адміністрації зі збору ПДВ (у Великій Британії)), *abbr+N+N* – *IRS pilot system* (автоматизована система обробки податкових декларацій (Служби внутрішніх доходів США)), *N+abbr* – *bulletin “F”* (циркуляр “Еф” (Служби внутрішніх доходів США про встановлення норм і правил нарахування зносу основного капіталу)), *Adj+abbr* – *traditional IRA* (індивідуальний пенсійний рахунок робітника (створений відповідно до певних вимог, якщо роботодавець не пропонує своєї пенсійної схеми)), *Adj+abbr+N* – *regional IRS center* місцеве податкове управління (США)), *Adj+abbr+Adj+N* – *taxable US domestic corporation* (корпорація, що створена і отримує прибутки у США). Аналіз даного словотворчого типу свідчить про те, що скорочення перетворюється в самостійний мовний знак і, як слово, може входити до складу словосполучення. [47]

2.2.2. Способи терміноутворення для монолексемних та полілексемних економічних термінів.

Співвіднесеність термінів із спеціальними поняттями на основі концептуального апарата певної галузі знань демонструє їхню онтологічну ознаку – системність, яка проявляється і в мовному оформленні термінів, у використанні продуктивних словотворчих афіксів і словотвірних моделей та у здатності терміна продукувати інші терміни. Мовна форма визначає термінотип термінологічного позначення – монолексемні і полілексемні терміни, які характеризуються різними структурними ознаками.

Монолексемні терміни англomовної економічної термінології вживаються як самостійні термінологічні одиниці і як ядерні компоненти

полілексемних термінів. З них найчисленнішою групою є іменники. Монолексемні терміни представлені в досліджуваній термінології непохідними, похідними та складними словами:

— Непохідні терміни належать загальнонаціональному лексичному фонду англійської мови, а до термінології економіки входять з дещо спеціалізованим значенням, наприклад: *annuity* (n) – фіксована сума, яку отримують щорічно > щорічний дохід (як об'єкт оподаткування); *foreign* (adj) – іноземний > іноземного походження, підпорядкування (про доходи, підприємства), *amortize* (v) – поступово знецінювати(ся) > амортизувати (систематично списувати вартість активів).

— Похідні економічні терміни представлені афіксальними одиницями та такими, що утворилися в результаті семантичного словотворення і конверсії. Продуктивними способами утворення монолексемних термінів економічної галузі є:

— **метафоризація** на основі значення загальнонаціонального слова, до якої належить:

а) функціональний перенос: *appeal* – звертатися до когось, благодати когось > подавати апеляцію, оскаржувати;

б) подібність до характеристик фізичних об'єктів: *loop hole* – лазівка, хитрощі > можливість ухилитися від сплати податків;

в) аналогія з антропоморфними характеристиками: *relief* –полегшення або позбавлення болю, страждань, тривоги > звільнення від уплати, знижка з податку (особливо боржникам або особам з фінансовими проблемами);

— **конверсія**, особливо за моделями:

а) *N > V*: *audit* (n) – аудит, перевірка бухгалтерії підприємства > *audit* (v) – робити аудит, перевірку бухгалтерії підприємства;

б) *V > N*: *recapture* (v) – повернути назад отримане раніше > *recapture* (n) – повернення платником суми податкової пільги через невиконання належних умов;

в) *Adj > N: fiduciary* (adj) – довірений, доручений > *fiduciary* (n) – довірена особа;

г) *V+ -ation > N: aggregation* (n) – агрегування (об'єднання і вирахування сукупної суми доходу з різних джерел для визначення ставки прибуткового податку);

г) *N+ N > N: ratepayer* (n) – платник місцевого податку на нерухоме майно;

д) *V+ -able(-ible) > Adj: excisable* (adj) – той, хто обкладається акцизом.

— структурні моделі, наприклад:

а) *V+ -ation > N aggregation n* агрегування (об'єднання і вирахування сукупної суми доходу з різних джерел для визначення ставки прибуткового податку);

б) *N+N > N ratepayer n* платник місцевого податку на нерухоме майно;

в) *V+ -able (-ible) > Adj excisable adj* такий, що обкладається акцизом.

Отже, монолексемний термін відрізняється більш узагальненим значенням і меншою інформативністю порівняно з полілексемним. Диференціація і конкретизація спеціальних понять відбувається за рахунок утворення термінологічних словосполучень. Одночасно простежується певна закономірність: ускладнення компонентної структури моделі (до 4–9 елементів) призводить до більшої однозначності й точності позначення завдяки експлікації всіх ознак поняття у складній структурі терміна, але цей процес супроводжується зниженням продуктивності моделі і збільшенням кількості її морфологічних варіантів, які вже не фіксуються в спеціальних словниках, оскільки вважаються контекстуальними варіантами. Це свідчить про те, що функціонування термінологічних одиниць у терміносистемі зумовлено суб'єктивним фактором (обмеженість людської оперативної пам'яті) та

приспосовується до загальнономовних принципів економії мовних засобів і стислості позначення.

Існує спосіб **словоскладання**, він є найбільш продуктивним засобом поповнення словникового складу англійської мови. Досить поширена модель складання основ іменників **N+N**, наприклад: *growth acceleration* – прискорення економічного росту, *internal funds* – власні кошти, *reference book* – довідник, *vertical merger* – вертикальне злиття.

Полілексемні терміни складають більшість досліджуваних одиниць. Вивчення словотворчих закономірностей термінів економічних відносин англійської мови здійснено шляхом аналізу структурних моделей термінів–словосполучень, утворених синтаксичним способом. Найчисленнішу групу економічних термінів становлять двокомпонентні терміни. Найбільш розповсюдженим структурним типом у такій термінології є бінарна модель **N+N** (*treasury note* – казначейський квиток), яка має здатність передавати різноманітні відношення логіко–поняттєвого характеру, що існують між поняттями терміносистеми, наприклад:

- а) різновиди певного виду: *excise tax* – акцизний податок;
- б) об'єкта дії: *capital taxation* – оподаткування капіталу;
- в) виконавця дії: *tax adviser* – консультант з питань оподаткування;
- г) джерела походження: *capital gain* – дохід від продажу капітальних активів;
- д) приналежності до певного місця: *state tax* – податок, що стягується на рівні штату;
- е) часової обмеженості: *accounting period* – звітний період;
- ж) порівняльних характеристик: *shell company* – компанія, яка не веде господарської діяльності або займається тіншовим бізнесом.

Питома вага різних способів словотворення у таблиці 1.1.

Спосіб словоутворення		Кількість слів	Питома вага (%)	
Афіксація	Префікси	44	42,7	
	Суфікси	14	13,6	
Абревіатури	Ініціальні	4	3,9	
	Поскладові	3	2,9	
	Акроніми	3	2,9	
	Подвійні скорочення	2	1,9	
	Морфолого-синтаксичні утворення	6	5,8	
Монолексемні	Непохідні	3	2,9	
	Похідні	Метафоризація	3	2,9
		Конверсія	6	5,8
		Структурні моделі	3	2,9
Словоскладання		4	3,9	
Полілексемні		8	7,8	
Усього		103	100	

Як випливає з табл. 1.1, найпоширенішим способом у процесі словоутворення англomовних економічних термінів українською мовою є афіксація, зокрема таких його різновидів, як префікси (42,7 %) та суфікси (13,6 %). Другим за частотністю вживання є абревіатури, зокрема такі його різновиди, як ініціальні (3,9 %), поскладові (2,9 %), акроніми (2,9 %), подвійні скорочення (1,9 %), морфолого-синтаксичні утворення (5,8%). Третім за частотністю вживання виявилися монолексемні словоутворення, а саме: непохідні (2,9 %) та похідні, які

поділяються на метафоризацію (2,9 %), конверсію (5,8%), структурні моделі (2,9%). Менш частотними були: словоскладання (3,9%) та полілексемні (7,8%).

Отже, економічні терміноодиниці утворюються за зразками продуктивних словотвірних моделей, інколи з порушенням законів системної продуктивності словотвірних типів. Завдяки конкретним словотвірним моделям можливе створення нових економічних термінів за наявними в мові зразками, що забезпечує передбачуваність їхньої структурно–семантичної організації.

2.3 Застосування перекладацьких трансформацій при відтворенні новітньої економічної термінології у перекладі текстів англомовного медійного дискурсу

Для досягнення адекватності при перекладі текстів дискурсу ЗМІ необхідною умовою є застосування перекладацьких трансформацій. У процесі перекладу текстів дискурсу ЗМІ були виявлені лексичні та граматичні, та крім того, комплексні лексико–граматичні трансформації.

З огляду на те, що науковець Л.Венуті вважає найпопулярнішими стратегію «одомашнення» (*domestication*), що орієнтована на максимально адекватну передачу смислу, та стратегію «очуження» (*foreignization*), що орієнтована на передачу особливостей форми, необхідним є проведення аналізу англомовної економічної термінології та її україномовних еквівалентів, які вказують на застосування при перекладі, стратегії одомашнення, так і стратегії очуження, наприклад:

— використання запозичень: *fiscal policy* – фіскальна політика, *leasing* – лізинг, *liquidity* – ліквідність, *monetary policy* – монетарна політика, *deflator* – дефлятор;

— заміна менш інформативних (з точки зору перекладача) або ж не достатньо прозорих англійських слів іншими більш влучними українськими словами: *business executives* – керівники підприємств, *lending operations* –

кредитні операції, *letter of commitment* – гарантійний лист, *business year* – фінансовий рік, *capital goods* – засоби виробництва, *home market* – внутрішній ринок, *large-scale industry* – крупна промисловість, *managerial work* – управлінська робота, *overseas market* – закордонний ринок.

— додавання певних слів, яких не було в оригінальних англомовних термінах, що можна вважати розширеними визначеннями: *final processing* – виробництво готової продукції, *imputation* – умовно нарахована вартість, *imputed rent* – умовно нарахована вартість оренди, *income per capita* – прибуток на душу населення, *layoff* – скорочення виробництва, *service management* – забезпечення обслуговування споживачів.

Отже, перекладачі перш за все використовують стратегію «одомашнення». Перевага використання такої стратегії полягає у забезпеченні прозорості перекладеного терміна для українця. Недолік застосування такої стратегії пов'язаний з труднощами розуміння деяких міжнародних термінів у їхній оригінальній формі, оскільки вони були перекладені українською мовою, що може ускладнити спілкування українських фахівців з професіоналами економічної галузі з англомовних країн.

Окрім найпростіших і найрозповсюдженіших стратегій перекладу економічних термінів існує чимало й інших способів, їх можна розділити на дві основні категорії: 1) переклад за допомогою вибору словникового відповідника, 2) переклад за допомогою різних перекладацьких способів.

Вибір словникового відповідника (перекладного еквіваленту) це випадки, коли лексичні одиниці тексту оригіналу мають словникові еквіваленти у мові перекладу. Такі відповідники можуть бути одноквівалентні (якщо вони мають лише один перекладний відповідник) і багатоквівалентні (якщо вони мають більше одного перекладного відповідника). Деякі приклади одноквівалентних одиниць подані далі:

1. «*Aberdeen-based engineering services firm Wood has won a **contract** worth up to \$1bn (£770m) to support Sellafield's nuclear decommissioning*

programme» («BBC», 9.5.19) — «Компанія з інженерних послуг в Абердіні "Вуд" виграла **контракт** на суму до \$ 1 млрд (770 млн. Фунтів стерлінгів) для підтримки програми зняття з експлуатації Sellafield» [1].

2. «*Credit card companies allow customers to opt out of unsolicited increases in their credit limit*» («BBC», 29.5.19) — «**Кредитні карткові** компанії дозволяють клієнтам відмовитися від небажаного збільшення кредитного ліміту» [2].

3. «*The black market is where we go for our fake gear, but who is behind it all?*» («BBC», 26.2.19) — «**Чорний ринок** це те місце, куди ми йдемо за підделкою, але що позаду нього?» [3].

4. «*Huawei: China warns of investment blow to UK over 5G ban*» («BBC», 23.5.19) — «Huawei: Китай попереджає про **інвестиційний** удар по Великобританії через заборону 5G» [4].

5. «*This is good even if you currently have a job you've been in for a while*» («Positive.News», 29.10.12) — «Це добре, навіть якщо ви зараз маєте **работу**, на якій ви працюєте протягом деякого часу» [5].

6. «*Does Ann Pettifor, Director of Policy Research in Macroeconomics agree?*» («BBC», 14.1.19) — «Чи погоджується Анн Петтіфор, директор з досліджень політики в галузі **макроекономіки**?» [6].

7. «*The US central bank had been "normalising" monetary policy after years of keeping rates at ultra-low levels in the aftermath of the 2008 financial crisis*» («BBC», 15.5.19) — «Центральний банк США «нормалізував» **монетарну політику** після багатьох років утримання ставок на наднизьких рівнях після фінансової кризи 2008 року» [7].

Переклад за допомогою вибору словникового відповідника можна підрозділити на дві великі категорії: переклад за допомогою лексичного еквівалента та переклад за допомогою пошуку варіантного відповідника. Переклад за допомогою лексичного еквівалента є головним прийомом перекладу економічних термінів. Еквівалент – стала лексична відповідність, яка повністю співпадає із

значенням іншомовного слова–терміна. Хоча деякі терміноознаки справді однозначні і не мають жодних інших значень ні в якій іншій сфері і завжди перекладаються абсолютним еквівалентом. Наприклад, такі терміни як: *economics*, *money*, *market* мають точні відповідники в українській мові: *економіка*, *гроші*, *ринок*, які легко знайти у загальних словниках, не звертаючись навіть до фахових. Переклад за допомогою пошуку варіантного відповідника має місце тоді, коли певний термін має декілька відповідників із яких необхідно відібрати той, що підходить у певному випадку, наприклад:

— **audit** — аудит, перевірка або ревізія: «*All our factories are powered by wind energy and the entire supply chain is ethically accredited and fully audited by the Fair Wear Foundation to ensure the people who work at the factory and on the farms are given a fair living wage, clean and safe working conditions, the right to representation and the right to be part of a union*» («Positive.News», 8.11.13) — «Всі наші заводи оснащені енергією від вітру, і весь ланцюжок поставок етично акредитований і повністю **перевірений** Фондом Fair Wear, щоб забезпечити людям, які працюють на заводі і в господарствах, справедливу зарплату, чисті та безпечні умови праці, право на представництво і право бути частиною союзу» [13]; «*Northampton Borough Council audit audit “could cost £400,000”*» («BBC», 28.11.18) — «**Ревізія** міської ради Нортгемптона “може коштувати 400 000 фунтів стерлінгів”» [14];

— **benefit** – як користь, перевага, пільга: «*The proportion of low-paid workers in Britain has fallen to its lowest level since 1980, a think tank has said, with young adults particularly benefitting*» («BBC», 30.5.19) — «Частка низькооплачуваних працівників у Великобританії впала до найнижчого рівня з 1980 року, вважає аналітичний центр, причому молоді люди особливо **корисні**» [15]; «*A new charity-led campaign aims to give a voice to those supported by the UK welfare state and to highlight the positive impact benefits can have on the lives of people who need them*» («Positive.News», 5.12.13) — «Нова благодійна кампанія спрямована на те, щоб дати голос тим, кого підтримує британська соціальна держава, і ви-

світлити позитивні наслідки, які можуть мати **переваги** для життя людей, які їх потребують» [16]; «*But, a report from the Trades Union Congress (TUC) last week showed that people are more willing to support the **benefits** system once they know the facts about who is gaining from it*» («Positive.News», 9.1.13) — «Проте, звіт Конгресу профспілок (TUC) минулого тижня показав, що люди більш схильні підтримувати систему **пільг**, коли вони дізнаються факти про те, хто отримує від неї» [17];

— **deposit** – вклад, депозит, внесок: «*Second, customers must pay a **deposit** for each bottle, usually the equivalent of between 10p and 25p*» («Positive.News», 26.2.19) — «По-друге, клієнти повинні заплатити **депозит** за кожну пляшку, як правило, еквівалент 10p та 25p» [18]; «*And with good reason; \$500 (£323) had just been **deposited** into his account*» («Positive.News», 25.2.15) — «І з поважною причиною; \$ 500 (£ 323) тільки що були **внесені** на його рахунок» [19];

— **equity** – акція без фіксованого дивіденду, власний капітал, капітал в акціях: «*Businesses looking for a cash injection may offer **equity** to those investing, while local fundraisers – from pubs to swimming pools – may run community share offers*» («Positive.News», 4.11.15) — «Підприємства, які шукають грошову ін'єкцію, можуть запропонувати **власний капітал** для тих, хто інвестує, тоді як місцеві фандрайзери — від пабів до басейнів — можуть працювати з пропозиціями спільноти» [20]; «*From April, **equity** and certain debt investments into social enterprises will qualify for a 30% tax credit*» («Positive.News», 10.4.14) — «З квітня **акціонерний капітал** і певні боргові інвестиції в соціальні підприємства будуть претендувати на 30% податковий кредит» [21].

Проте нерідко трапляється так, що жоден із словникових відповідників не підходить у певному контексті і тоді доводиться застосовувати перекладацькі методи, тобто різного роду зміни лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адекватної передачі їх семантичних, стилістичних і пра-

граматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій культури мови перекладу.

Одним з найпростіших лексичних способів перекладу економічного терміна є метод **транскодування**. Транскодування – це спосіб перекладу, коли звукова та/або графічна форма слова вихідної мови передається засобами абетки мови перекладу. Існують різні види транскодування:

— **транскрибування** (слово у мові перекладу пишеться так, як воно вимовляється у мові оригіналу), наприклад:

а) *macroeconomist* – макроекономіст: «*Fischer is a hugely distinguished macroeconomist — a former chief economist at the International Monetary Fund and the former head of an emerging market central bank (Israel, now often counted as a developed rather than emerging economy but still usually seen as emerging in Fischer's day)*» («ВВС», 11.3.15) — «Фішер надзвичайно видатний **макроекономіст** — колишній головний економіст Міжнародного валютного фонду і колишній керівник центрального банку з ринком, що розвивається (Ізраїль, тепер часто вважається розвиненою, а не розвивається економікою, але як правило, вважається, що виникає в день Фішера) [45];

б) *dividend* – дивіденд: «*The Treasury Committee said it was "not credible" to describe any resultant economic boost from a Brexit deal as a "dividend"*» («ВВС», 12.2.19) — «Комітет казначейства заявив, що "не можна вважати достовірним", щоб описати будь-який економічний підйом з угоди Brexit як "**дивіденд**"» [46];

— **транслітерація** (слово мови оригіналу передається літерами мови перекладу, нібито з латини), наприклад:

а) *investor* — інвестор: «*Mr. Ashley's empire was already Game's largest investor and has been a shareholder in the specialist games retailer since July 2017*» («ВВС», 5.6.19) — «Імперія пана Ешлі вже була найбільшим **інвестором** і стала акціонером у спеціалізованому магазині ігор з липня 2017 року» [47];

б) *National bank* — Національний (центральний) банк: «*Another three employees of Punjab National Bank have been arrested in connection with a \$1.8bn fraud case*» («ВВС», 19.2.18) — «Ще три працівники Пенджабського національного банку були заарештовані у зв'язку з шахрайським випадком на \$ 1,8 млрд» [48];

в) *broker* — брокер: «*Enter Lauren Simmons, the only full-time female broker on the New York Stock Exchange floor, as well as the only African-American woman, and at 23, the youngest*» («ВВС», 10.5.18) — «Ентер Лорен Сіммонс, єдиний штатний брокер, що працює на повний робочий день у Нью-Йоркській фондовій біржі, а також єдина афро-американська жінка, і в 23 роки наймолодша» [49];

г) *import* – імпорт: «*The Shanghai International Import Expo is China's big attempt to show the world — and especially the US — that its economy is opening up more*» («ВВС», 5.11.18) — «Шанхайський Міжнародний Імпорт Експо — велика спроба Китаю показати світові — і особливо США —, що її економіка відкривається більше» [50];

г) *export* – експорт: «*Latest HMRC figures show the 13% increase in value of all exports has been driven by growth areas such as offshore oil and gas*» («ВВС», 7.6.19) — «Останні цифри HMRC показують, що зростання вартості всього експорту на 13% було зумовлене такими напрямками, як офшорна нафта і газ» [51].

Під час транскодування літерами мови перекладу може передаватися уся форма слова, або більша її частина (в такому випадку говорять про адаптивне траснкодування). Іноді застосовується змішане транскодування, коли більша частина транскодованого слова відбиває його звучання у вихідній мові, але разом з тим передаються й деякі елементи його графічної форми.

Змішане транскодування:

а) *deflator* – дефлятор: «*"December's personal income and spending suggest that the outlook for first-quarter real GDP growth is encouraging, but the lack*

of inflationary pressure in the PCE deflator measures of prices is another reason why the Fed could stand pat in March," said Paul Ashworth, chief US economist at Capital Economics» («ВВС», 1.2.16) — «"Персональні доходи та витрати в грудні свідчать про те, що прогноз реального зростання ВВП в першому кварталі є обнадійливим, але відсутність інфляційного тиску в показниках цін на дефлятор PCE є ще однією причиною того, чому ФРС може стояти в березні", — сказав Пол Ешворт, головний економіст США в Capital Economics» [52];

б) *bureau* – бюро: «*The number of people unemployed was "little changed" at 5.9 million, the Bureau of Labor Statistics said» («ВВС», 7.6.19) — «Чисельність безробітних "мало змінилася" на 5,9 млн., Повідомило Бюро статистики праці» [53];*

в) *leasing* – лізинг: «*But data from consultancy Frost & Sullivan shows the firm has received nearly 1,000 commitments for the C919, mostly from Chinese airlines and domestic leasing firms» («ВВС», 28.4.19) — «Але дані консультантів Frost & Sullivan показують, що фірма отримала майже 1000 зобов'язань для C919, в основному з китайських авіакомпаній та вітчизняних лізингових компаній» [54];*

г) *motivation* – мотивація: «*The awards are meant to improve motivation as the firm continues with a difficult turnaround plan» («ВВС», 16.5.19) — «Нагороди мають на меті поліпшити мотивацію, оскільки фірма продовжує складний план перевороту» [55];*

г) *statistics* – статистика: «*According to Chinese statistics, direct investment by Chinese companies into the US dropped 10% year-on-year in 2018, the paper said» («ВВС», 4.6.19) — «Згідно з китайською статистикою, прямі інвестиції китайських компаній у США скоротилися на 10% у річному обчисленні у 2018 році» [56].*

Адаптивне траснкодування:

а) *budget deficit* – дефіцит бюджету: «*The US is heading for an annual budget deficit of more than \$1 trillion (£707bn) by 2020 following tax cuts and*

higher public spending, according to the Congressional Budget Office» («BBC», 9.4.19) — «США орієнтуються на щорічний **дефіцит бюджету**, який перевищує 1 трильйон доларів (до 707 мільярдів фунтів стерлінгів) до 2020 року після зниження податків та збільшення державних видатків» [57];

б) *economics* – економіка: «*Founder, Umra Omar tells the BBC's Lerato Mbele how the group work – balancing the needs of its patients with the **economics of providing healthcare***» («BBC», 28.5.19) — «Засновник Umra Omar розповідає Бі-Бі-Сі Лерато Мбеле, як працює група – баланс між потребами своїх пацієнтів і **економікою** надання медичної допомоги» [58];

в) *recession* – рецесія: «*A disorderly Brexit risks a deep **recession** in Scotland, according to researchers*» («BBC», 17.4.19) — «На думку дослідників, безладний Brexit ризикує глибокою **рецесією** в Шотландії» [59];

г) *hyperinflation* – гіперінфляція: «*Venezuela, now in its fourth year of recession, has joined a sad list of other countries whose economies imploded as **hyperinflation** tore through them*» («BBC», 21.8.18) — «Венесуела, яка зараз знаходиться в четвертому році рецесії, приєдналася до сумного списку інших країн, економіка яких вибухнула, коли **гіперінфляція** прорвала їх» [60];

г) *stagnation* – стагнація: «*In a nutshell secular **stagnation** is an attempt to explain the weakness of the global recovery in advanced economies since the 2008 crisis*» («BBC», 2.4.15) — «У двох словах, світська **стагнація** — це спроба пояснити слабкість глобального відновлення в розвинутих країнах після кризи 2008 року» [61].

Доволі розповсюдженим лексичним прийомом перекладу економічних термінів є **описовий спосіб** передачі значення термін ознака, наприклад:

а) *production schedule* – план основного виробничого процесу: «*Samsung said on Monday that it was "adjusting the **production schedule**" in response to moves by the US and other networks*» («BBC», 10.10.16) — «Samsung заявив у понеділок, що "**коригує виробничий графік**" у відповідь на ходи США та інших мереж» [34];

б) *overdraft* – перевищення кредиту: «*Lloyds Banking Group has been criticised for introducing new **overdraft** charges on Monday ahead of a proposed crackdown later this year*» («BBC», 14.1.19) — «Lloyds Banking Group піддала критиці за введення нових виплат за **овердрафт** у понеділок перед початком запропонованого розгону в цьому році» [35];

в) *Capital consumption allowances (also Depreciation)* — амортизаційні відрахування на відновлення основного капіталу в процесі виробництва валового національного продукту: «Apart from calling the NYT story old, inaccurate and "Fake News", Mr Trump claimed that : "Real estate developers in the 1980's & 1990's, more than 30 years ago, were entitled to massive write offs and **depreciation** which would, if one was actively building, show losses and tax losses in almost all cases» («BBC», 8.5.19) — «Крім того, що він назвав історію Нью-Йорка старим, неточним і "Fake News", пан Trump стверджував, що: "Розробники нерухомості в 1980–х і 1990–х роках, більше 30 років тому, мали право на масові списання та **амортизацію**, які б, якщо б активно будують, показують збитки і податкові збитки майже у всіх випадках» [36].

До вищезгаданих трансформаційних прийомів, що застосовуються при перекладі фахових термінів, можна також віднести конкретизацію та генералізацію. **Конкретизація** — процес, при якому одиниця більш широкого змісту передається в мові перекладу одиницею конкретного змісту. **Генералізація** вихідного значення має місце в тих випадках, коли міра інформаційної упорядкованості вихідної одиниці вища за міру упорядкованості одиниці, що відповідає їй за змістом у мові перекладу, наприклад: терміни «*hire purchase (BrE)*» чи «*installment loan (AmE)*» перекладаються як «споживчий кредит». Отже, обираючи такий еквівалент, ми застосовуємо метод генералізації, оскільки в англійській економічній термінології вже існує термін «*consumer credit*», еквівалентом якого в українській мові є «споживчий кредит». Поняття «*hire purchase*» є лише одним з різновидів споживчого кредиту: споживчий кредит включає *credit ac-*

counts, personal loans, hire purchase. Проте у нашому дослідженні не було знайдено термінів, які було переведено за допомогою конкретизації та генералізації.

Узагальнено результати проведеного нами аналізу, який було викладеного, подаються в таблиці 1.2.

Питома вага різних способів перекладу лексичних одиниць та лексичних трансформацій в англомовних економічних текстах у таблиці 1.2

Спосіб перекладу		Кількість слів	Питома вага (%)
Еквівалент		30	49,2
Транскодування	Транскрибування	2	3,3
	Транслітерація	5	8,2
	Змішане транскодування	5	8,2
	Адаптивне транскодування	5	8,2
Описовий переклад		6	9,8
Калькування		8	13,1
Усього		61	100

Як випливає з табл. 1.2, найпоширенішим способом у процесі перекладу англомовних економічних термінів українською мовою є переклад за допомогою еквівалента (49,2 %). Другим за частотністю вживання є транскодування, зокрема такі його різновиди, як транскрибування (3,3 %), транслітерування (8,2 %), змішане транс кодування (8,2 %), адаптивне траснкодування (8,2 %). Значно менш частотними виявилися калькування (13,1 %) та описовий переклад (9,8 %), у той час як конкретизація значення та генералізація взагалі не зустрічаються у межах зробленої нами вибірки.

Отже, розуміння стратегій та способів перекладу економічної термінологічної лексики здатне значним чином впливати на якість виконуваного перекладу, адже правильна передача термінів безумовно є дуже відповідальним завданням для будь-якого практикуючого перекладача. Окрім того, проведення досліджень, присвячених вивченню стратегій та способів перекладу економічної лексики сприятиме становленню й нормалізації української економічної термінології у цілому.

Висновки до розділу 2

1. У другому розділі ми проаналізували особливості перекладу англomовних економічних термінів українською мовою. У ході аналізу ми класифікували економічні терміни, адже вони мають чимало ознак, а саме: змістовні, формальні, функціональні, внутрішні та позамовні.

2. Нами було проаналізовано економічну термінологію сучасного медійного тексту, з'ясовано основні тенденції в оновленні мас-медійної лексики, здійснено семантичний аналіз економічних неологізмів іншомовного походження, окреслено сфери їх поширення й дали їм оцінку, досліджено процес утворення термінів в мові сучасних мас-медіа, а також визначено найпродуктивніші способи їх перекладу.

3. Ми з'ясували що, економічна термінологія в англomовному дискурсі ЗМІ за своєю будовою поділяється на такі типи: прості терміни, складні терміни, терміни-словосполучення, багатокomпонентні терміни-словосполучення, терміни-композиції.

4. Граматичне оформлення термінів виражається за допомогою: префіксів, суфіксів. Окрім того, існують терміни-абревіатури, що складають невеликий відсоток, адже випадки їх існування є одиничними, та поділяють на: ініціальні абревіатури, поскладові абревіатури, акроніми, подвійні скорочення, морфолого-синтаксичні утворення.

5. Проведений аналіз трансформацій при перекладі текстів мас-медійного дискурсу вказує на превалювання використання: 1) запозичень; 2) заміни менш інформативних англійських слів більш влучними українськими словами; 3) додаванням певних слів, яких не було в оригінальних англомовних термінах.

6. Аналіз способів перекладу економічних термінів у дискурсі ЗМІ дав змогу встановити те, що найпоширенішим способом є вибір словникового відповідника, зокрема таких його різновидів, як переклад за допомогою лексичного еквівалента та переклад за допомогою пошуку варіантного відповідника, що є природним, адже цей спосіб зазвичай є найпоширенішим під час перекладу текстів багатьох інших типів.

ВИСНОВКИ

У процесі дослідження виявлено, при перекладі економічної літератури дуже важливо не зловживати застосуванням перекладацьких трансформацій, та застосовувати їх виключно задля досягнення еквівалентності та адекватності перекладу. Під час перекладу професійної літератури слід зважати на те, що тексти фінансово–економічної спрямованості поєднують у собі різні функціональні стилі та жанри, особливо в текстах ЗМІ. Такій літературі притаманна наявність великої кількості неологізмів, фразелогізмів, стилістичних фігур тощо. Також однією з основних причин існування лексичних труднощів перекладу є розбіжності у картинах світу мов. Тому дуже часто доводиться звертатися до засобів перекладу, за яких зміст оригіналу залишається незмінним, а змінюються лише лексичні та граматичні форми його вираження.

Від економічних термінів, як і від інших науково–технічних термінів, вимагається однозначність, точність, систематичність, стислість та відсутність полісемії. Однак, іноді трапляється явище багатозначності в економічній термінології. Таким чином, під час перекладу виникають певні труднощі, оскільки у економічного терміна повинне бути єдине визначення, яке включає в себе всі істотні ознаки, тобто такі, які носять економічний характер і мають певне значення в галузі економіки. Слід також зазначити, що під час перекладу економічних текстів треба приділяти особливу увагу термінам–словосполученням, які не допускають дослівного перекладу. Такі терміни перекладаються шляхом підбору варіанта–аналога, який найточніше передавав би значення терміна в залежності від слів, які знаходяться у тісному зв'язку з цим терміном.

Економічний переклад являє собою міждисциплінарну галузь досліджень та професійної практики, основу якої утворюють головним чином перекладознавство, економіка, лінгвістика та дослідження з теорії комунікації. Еко-

номіка включає в себе різноманітні сфери діяльності: промисловість, сільське господарство, торгівлю, біржову діяльність тощо, а здійснювати їх розгляд можливо у різних масштабах – мікроекономічному та макроекономічному. Мікроекономіка займається розглядом діяльності окремих господарчих одиниць в їхньому взаємозв'язку з різними контрагентами, у той час як макроекономіка вивчає господарську діяльність на рівні національної економіки, її регіонів, народногосподарчих комплексів, сфер та галузей, а також світового господарства в цілому. Економіка набирає дедалі більшої значущості, а кількість економічних текстів збільшується з року в рік, що спричинює попит на кваліфікованих перекладачів, які спеціалізуються на такій тематиці та здатні швидко і без втрати якості виконувати такі переклади.

Особливе значення для нашого дослідження відіграє екстралінгвістичний компонент, в межах якого дослідники виділяють низку немовних знань, необхідних перекладачеві для успішного здійснення перекладу, а саме: знання про переклад (його основні поняття: види перекладу, перекладацькі процеси, перекладацькі стратегії тощо); бікультурні знання, енциклопедичні знання та предметні знання (у конкретних сферах). Найбільш значущими не применшуючи роль усіх інших знань, є предметні, адже вони передбачають володіння знаннями у економічній сфері та, у свою чергу, підрозділяються на академічні, досвідні та практичні.

Проведений аналіз методів перекладу текстів економічної тематики вказує на превалювання використання запозичень, заміни менш інформативних англійських слів більш влучними українськими словами, додавання певних слів, яких не було в оригінальних англомовних термінах.

Аналіз стратегій перекладу економічних термінів дав змогу встановити те, що найпоширенішими способами у процесі перекладу англомовних економічних текстів українською мовою є: вибір словникового відповідника, різні види транскодування (транскрибування, транслітерування, змішане транскоду-

вання, адаптивне траснкодування), калькування та описовий переклад. Тому ця тема потребує подальших досліджень.

СПИСОК НАУКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Акоп'янц Н.М, Ворожбіт М.Ю. / Лексико–стилістичні особливості перекладу англомовних текстів змі на українську мову / [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: http://repository.kpi.kharkov.ua/bitstream/KhPIPress/22022/1/vestnik_KhPI_2016_13_Akopiants_Leksyko-stylistychn.pdf
2. Александрова О. В. Когнитивная функция языка в свете функционального подхода к его изучению // Когнитивные аспекты языковой категоризации: Сборник научных трудов / О. В. Александрова — Рязань, 2000. — С. 151 — 153.
3. Аристова З. Мы разные, но все же мы едины! / З. Аристова // Вечерний Мурманск. – 2006. – 14 ноября. – С. 3.
4. Арнольд І. В. Лексикология современного английского языка – Москва, 2003. – 341 с
5. Верба Л. Г. Порівняльна лексикологія англійської та української мов – вид. «Нова книга», 2003. – 203 с.
6. Гальперин И. Р. Текст как объект лингвистического исследования / И. Р. Гальперин. – М: Наука, 1981. с. 133.
7. Ганна Дуднік, Т. АНГЛОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ФІНАНСОВО- ЕКОНОМІЧНІЙ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ / Т. Дуднік // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія «Лінгвістика»: зб. наук. праць. – Херсон: ХДУ, 2013. – Вип. 20. – С. 241-243.
8. Гриньов С. В. Введення в термінознавство. – М. : Московський ліцей, 1993. – 309 с.

9. Д'яков А.С. Основи термінотворення: семантичні та соціолінгвістичні аспекти : [монографія] / А. С. Д'яков, Т. Р. Кияк, З. Б. Куделько. – Київ: КМ Academia, 2000. – 216 с.
10. Ермолович Д.И. К вопросу о раскрытии содержательной структуры имен собственных в переводе / Ермолович Д.И. // Тетради переводчика. Вып. 18. – М.: Междунар. отношения, 1981. – с. 64–76.
11. Казакова Т. А. Теория перевода Т. А. Казакова. [Электронный ресурс] / Режим доступа: URL: <http://irikha.com/library.php?page=1&clause=085>
12. Карабан В. Теорія і практика перекладу з української мови на англійську мову – Вінниця, 2003 – 126 с.
13. Карабан В.І Переклад англійської наукової і технічної літератури: лексичні, термінологічні та жанрово–стилістичні труднощі. – В: Нова книга, 2001. – 18 с.
14. Каращук П. М. Словотвір англійської мови : навч. посібн. / П. М. Каращук. – М. : Вища школа, 1977. – 303 с.
15. Кибрик А.А. Фундаментальные направления современной американской лингвистики / А.А. Кибрик – М.: Издательство МГУ, 1997. — С. 276 — 339.
16. Кланщачова, А.Ю. Метафора в структуре экономического дискурса: опыт комплексного исследования (на материале английского языка) [Текст] : дис. канд.филол. наук – 10.02.04/ А.Ю. Кланщачова.– Иркутск, 2003.– С.55–86.
17. Козлюк В.О., Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган–Барановського / Історія становлення української економічної термінології [Електронний ресурс] / Режим доступа: URL: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2010/Philologia/62350.doc.htm

18. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): Підручник. – В: Нова Книга. 2000 – 448с.
19. Кубрякова О. С. Що таке словотвір. / О. С. Кубрякова. – М. : Наука, 1965. – 327 с.
20. Культурологічний і лінгвістичний аспекти в дослідженні інновацій англійської мови у сфері економіки та бізнесу // Мова і культура. – Випуск 3. – К.: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2001. – Т. 2: Культурологічний компонент мови. – С. 16–22.
21. Кучерова О. О. Плани змісту та повідомлення британського газетного новинного дискурсу (початок ХХІ століття) : автореф. дис. ... ступеня канд. філол. наук : спец. 10.01.08 – “Журналістика” / О. О. Кучерова. – Л., 2005. – 20 с.
22. Л.В. Савицька / Особливості перекладу англійських економічних термінів українською мовою [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: <https://docplayer.net/68568880-Osoblivosti-perekladu-angliyskih-ekonomichnih-terminiv-ukrayinskoju-movoyu.html>
23. Левицький А.Е. Порівняльна граматики англійської та української мов. – К.: Освіта України, 2007. – 136 с.
24. М.Ю. Семина, Н.А. Трофимова / Способы перевода безэквивалентной лексики с английского языка на русский в текстах экономической тематики – Вестник МГГУ им. М.А. Шолохова, 2003. – 68 с.
25. Мацак Ж.Г. , Кременчуцький державний політехнічний університет імені Михайла Остроградського / Переклад термінів фінансової галузі українською мовою [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: <http://www.kdu.edu.ua/statti/2008-1/167.pdf>

26. Національний університет біоресурсів і природокористування України / Семантико–стилістичні проблеми перекладу галузевих текстів: економічні дисципліни [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: <http://docplayer.net/71898329–Semantiko–stilistichni–problemi–perekladu–galuzevih–tekstiv–prirodnichi–disciplini–angliyska–mova–iv–kurs.html>

27. Нелюбин Л.Л. Перевод и прикладная лингвистика. М: 1983. – 163 с.

28. О. В. Сніговська, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, м. Одеса / Особливості перекладу англійських і новогрецьких економічних багатокомпонентних термінів / Серія «Філологічна». Випуск 61. 2015. – 329 с.

29. О. О. Хорошун / Дискурс засобів масової інформації: характерні особливості / Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Філологічні науки. – 2014. – № 6(2). – С. 65–71. [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vluf_2014_6%282%29__12

30. О.М. Линтвар / До проблеми художнього перекладу [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: <https://naub.oa.edu.ua/2012/do-problemy-hudozhnoho-perekladu/>

31. Основні методи перекладу складних економічних термінів та термінів–словосполучень [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: https://knowledge.allbest.ru/languages/3c0a65625a2ad68a5d43b88421216c27_1.html

32. Отражение в лексике современного английского языка реформаторских подходов в организации и управлении бизнесом в 80–90–е годы XX века // Вісник Запорізького державного університету. Філологічні науки. – 2000. – № 1. – с. 14–17.

33. Поварова В. М., Федуленкова Т. М. Вторична фразеологічна номінація моделі в діловій фразеології [Текст] // XII Ламоносівські читання: Сбірник науч. трактатів. – Архангельськ: Поморський нац. ун-т ім. М. В. Ломоносова, 2000. – 214 с.
34. Поліщук А.В. / Особливості адекватного перекладу науково-технічних текстів. Види науково-технічного перекладу [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nzbdpufn_2016_10_17.pdf
35. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. – М.: Международные отношения, 1974. – 216 с.
36. Стрелковский Г.М. Теория и практика перевода. – М., 1979.
37. Тер-Минасова С. Г. Язык и межкультурная коммуникация / С. Г. Тер-Минасова – М: Слово/Slovo, 2000. – 624 с.
38. Торбач А.Ю., Лукинова М.Ю / Экономический текст как переводческая проблема / УДК 811.111, 2014. – 175 с.
39. Трибуханчик А. М. Фразеологія англійської мови: походження і функціонування / А. М. Трибуханчик. – Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2012. – 130 с.
40. Царьов П. В. Продуктивный именная словотвор в современной английской мові / П.В. Царьов. – М. : Вид-во Московського університету, 1984. – 224 с.
41. Юсухно І.С., Основні способи утворення неологізмів у сфері економіки. [Електронний ресурс] / Режим доступу: URL: http://www.confcontact.com/2014-nauka-v-informatsionnom-prostranstve/fl4_yusuhno.htm

42. Financial Times. – London : published by The Financial Times Limited, Tuesday 19 May 2015. – 30 p
43. Venuti L. Strategies of translation / L. Venuti // Encyclopedia of translation studies. – London, New York : Routledge, 2001. – P. 240–244.

СПИСОК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

44. Christian Ammer The American Heritage Dictionary of Idioms. – Boston, New York, 1997. – 729 p.
45. Oxford Dictionary of business English for Learners of English. Oxford University Press, 2005. – 616 p.
46. Oxford Russian Mini dictionary. Oxford University Press, 2006. – 731 p.
47. Англо–український словник–мінімум економічних термінів ділової англійської мови/[Електронний ресурс] —https://www.vuzlib.su/English_Sk/a-c.htm
48. Завадський Й.С., Осовська Т.В., Юшкевич О.О. Економічний словник / Київ кондор – 2006.
49. Ковтун Л. Г., Образцова Н.А., Куприкова Т. Е., Матявина М. Ф. Англійський для банкіров и брокеров, менеджерів и спеціалістів по маркетингу. – М.,1994. – С. 9–12.
50. Лингвистический энциклопедический словарь / Гл. ред. В. Н. Ярцева. — М.: Сов. энциклопедия, 1990. — 683 с.
51. «Мультитран» – інтернет–система двомовних словників/[Електронний ресурс] — <https://www.multitran.com/>
52. Яковенко Р.В. / Тлумачний англо–український словник економічних термінів – Кровоград, 2015.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

53. Positive.News [Internet resource]. — URL: <https://www.positive.news/>
54. BBC: The British Broadcasting Corporation [Internet resource]. — URL: <https://www.bbc.com/>
55. Wikipedia: Wikipedia is a free online encyclopedia [Internet resource]. — URL: <https://www.wikipedia.org/>
56. CNN: Cable News Network [Internet resource]. — URL: <https://edition.cnn.com/>
57. The Economic Times [Internet resource]. — URL: <https://economictimes.indiatimes.com/>
58. LIME [Internet resource]. — URL: <https://www.li.me/second-street/tag/news>

ДОДАТОК

Переклад за допомогою еквівалента

	Речення англійською мовою	Речення українською мовою
1	« <i>Aberdeen-based engineering services firm Wood has won a contract worth up to \$1bn (£770m) to support Sellafield's nuclear decommissioning programme</i> » («BBC», 9.5.19)	«Компанія з інженерних послуг в Абердіні "Вуд" виграла контракт на суму до \$ 1 млрд (770 млн. Фунтів стерлінгів) для підтримки програми зняття з експлуатації Sellafield»
2	« <i>Credit card companies allow customers to opt out of unsolicited increases in their credit limit</i> » («BBC», 29.5.19)	« Кредитні карткові компанії дозволяють клієнтам відмовитися від небажаного збільшення кредитного ліміту»
3	« <i>The black market is where we go for our fake gear, but who is behind it all?</i> » («BBC», 26.2.19)	« Чорний ринок це те місце, куди ми йдемо за підробкою, але що позаду нього?»
4	« <i>Huawei: China warns of investment blow to UK over 5G ban</i> » («BBC», 23.5.19)	«Huawei: Китай попереджає про інвестиційний удар по Великобританії через заборону 5G»
5	« <i>This is good even if you currently have a job you've been in for a while</i> » («Positive.News», 29.10.12)	«Це добре, навіть якщо ви зараз маєте роботу , на якій ви працюєте протягом деякого часу»
6	« <i>Does Ann Pettifor, Director of Policy Research in Macroeconomics agree?</i> » («BBC», 14.1.19)	«Чи погоджується Анн Петтіфор, директор з досліджень політики в галузі макроекономіки ?»
7	« <i>The US central bank had been "normalising" monetary policy after years of keeping rates at ultra-low</i> »	«Центральний банк США «нормалізував» монетарну політику після багатьох років

	<i>levels in the aftermath of the 2008 financial crisis» («BBC», 15.5.19)</i>	утримання ставок на наднизьких рівнях після фінансової кризи 2008 року»
8	<i>«Feldstein was a professor of economics at Harvard University for five decades, an expert on taxes and a leading advocate of supply-side economics» («CNN», 12.6.19)</i>	«Фельдштейн був професором економіки Гарвардського університету протягом п'яти десятиліть, експертом з питань податків і провідним пропагандистом економіки пропозиції»
9	<i>«She says: "Technically this isn't a loan; there's no credit and no interest but rather it's early access to your own money in return for a small fee, so it may seem affordable» («BBC», 14.6.19)</i>	«Вона каже: "Технічно це не позика, немає кредиту і ніякого інтересу, але це швидкий доступ до ваших власних грошей в обмін на невелику плату, так що це може здатися доступним»
10	<i>«"Housing market trends are likely to continue to mirror developments in the broader economy," he said» («BBC», 31.5.19)</i>	«"Тенденції ринку житла, ймовірно, продовжуватимуть відображати зміни в економіці в цілому", – сказав він»
11	<i>«"Now that this dispute is behind us, we look forward to cultivating and expanding our relationship with both FHA and HUD so that we can increase Americans' access to home</i>	«"Тепер, коли ця суперечка стоїть за нами, ми сподіваємося розвивати і розширювати наші відносини як з FHA , так і з HUD , щоб ми могли збільшити доступ

	<i>financing and home ownership."</i> » («CNN», 14.6.19)	американців до домашнього фінансування та власності на житло"»
12	« <i>Blockchain, the technology bitcoin is built on, is a tamper–proof digital ledger that records transactions without the need of a middleman</i> » («CNN», 8.2.19)	«Блокчейн, технологія, на основі якої будується біткойн, є цифровою книгою, яка захищена від злому, і яка записує операції без необхідності посередника »
13	« <i>All our factories are powered by wind energy and the entire supply chain is ethically accredited and fully audited by the Fair Wear Foundation to ensure the people who work at the factory and on the farms are given a fair living wage, clean and safe working conditions, the right to representation and the right to be part of a union</i> » («Positive.News», 8.11.13)	«Всі наші заводи оснащені енергією від вітру, і весь ланцюжок поставок етично акредитований і повністю перевірений Фондом Fair Wear, щоб забезпечити людям, які працюють на заводі і в господарствах, справедливу зарплату, чисті та безпечні умови праці, право на представництво і право бути частиною союзу»
14	« <i>Northampton Borough Council audit audit “could cost £400,000”</i> » («BBC», 28.11.18)	« Ревізія міської ради Нортгемптона “може коштувати 400 000 фунтів стерлінгів”»
15	« <i>The proportion of low–paid workers in Britain has fallen to its lowest level since 1980, a think tank has said, with young adults</i> »	«Частка низькооплачуваних працівників у Великобританії впала до найнижчого рівня з 1980 року, вважає аналітичний центр,

	<i>particularly benefitting</i> » («BBC», 30.5.19)	причому молоді люди особливо корисні »
16	<i>A new charity–led campaign aims to give a voice to those supported by the UK welfare state and to highlight the positive impact benefits can have on the lives of people who need them</i> » («Positive.News», 5.12.13)	«Нова благодійна кампанія спрямована на те, щоб дати голос тим, кого підтримує британська соціальна держава, і висвітлити позитивні наслідки, які можуть мати переваги для життя людей, які їх потребують»
17	<i>«But, a report from the Trades Union Congress (TUC) last week showed that people are more willing to support the benefits system once they know the facts about who is gaining from it</i> » («Positive.News», 9.1.13)	«Проте, звіт Конгресу профспілок (TUC) минулого тижня показав, що люди більш схильні підтримувати систему пільг , коли вони дізнаються факти про те, хто отримує від неї»
18	<i>«Second, customers must pay a deposit for each bottle, usually the equivalent of between 10p and 25p»</i> («Positive.News», 26.2.19)	«По–друге, клієнти повинні заплатити депозит за кожну пляшку, як правило, еквівалент 10p та 25p»
19	<i>«And with good reason; \$500 (£323) had just been deposited into his account»</i> («Positive.News», 25.2.15)	«І з поважною причиною; \$ 500 (£ 323) тільки що були внесені на його рахунок»
20	<i>«Businesses looking for a cash injection may offer equity to those investing, while local fundraisers – from pubs to swimming pools – may run community share offers»</i>	«Підприємства, які шукають грошову ін'єкцію, можуть запропонувати власний капітал для тих, хто інвестує, тоді як місцеві фандрайзери — від пабів

	(«Positive.News», 4.11.15)	до басейнів — можуть працювати з пропозиціями спільноти»
21	« <i>From April, equity and certain debt investments into social enterprises will qualify for a 30% tax credit</i> » («Positive.News», 10.4.14)	«З квітня акціонерний капітал і певні боргові інвестиції в соціальні підприємства будуть претендувати на 30% податковий кредит»
22	« <i>Who next leads the ECB is likely to hinge on jockeying between EU powers over the next president of the European Commission, the executive branch of the European Union</i> » («CNN», 6.6.19)	«Хто наступний керівник ЄЦБ, швидше за все, буде залежати від боротьби між повноваженнями ЄС щодо наступного президента Європейської комісії, виконавчої гілки Європейського Союзу»
23	« <i>The National Telecommunications and Information Administration, a branch of the Commerce Department, had previously recommended that the FCC deny China Mobile's request</i> »(«CNN», 9.5.19)	«Національне управління телекомунікацій та інформації, відділення Міністерства торгівлі, раніше рекомендувало, щоб FCC відмовила у запиті China Mobile.»
24	« <i>Wells Fargo continues to shrink its branch network</i> » («CNN», 12.4.19)	«Wells Fargo продовжує скорочувати свою мережу філій »
25	« <i>"The rapid increase in the number of shutdowns in India over the last several years speaks to a deeper</i>	«"Швидке зростання кількості зупинок в Індії за останні кілька років пояснюється більш

	<i>state desire to exercise control over a medium that has dramatically increased... access to information within and beyond the country's borders," Jash wrote recently»(«CNN», 8.5.19)</i>	глибоким прагненням держави здійснювати контроль за засобом, який різко збільшив ... доступ до інформації в межах і за межами країни", – написав Джаш нещодавно»
26	<i>«The Council of Economic Advisers estimates that Americans will receive nearly \$50 billion of net economic benefit per year from the elimination of the individual mandate penalty, combined with the expansion of AHPs and short-term plans»(«CNN», 14.6.19)</i>	«Рада економічних радників оцінює, що американці отримають майже 50 мільярдів доларів чистої економічної вигоди за рік від ліквідації індивідуального мандатного штрафу, у поєднанні з розширенням АХП та короткострокових планів»
27	<i>«It reported a net loss of \$268 million in 2018, following a \$338 million loss a year earlier» («CNN», 14.6.19)</i>	«Він повідомив про чистий збиток у розмірі 268 мільйонів доларів у 2018 році, після втрати \$ 338 мільйонів на рік раніше»
28	<i>«The committee said earlier this month that the United Kingdom should aim to achieve the net zero goal by 2050, but warned that the government's policies will "have to ramp up significantly" for the target</i>	«Комітет повідомив, що Сполучене Королівство має прагнути досягти загальної мети до 2050 року, але попередив, що політика уряду "повинна значно збільшитися", щоб досягти цілі»

	<i>to be credible» («CNN», 31.5.19)</i>	
29	<i>«Approximately 30 dairies support fairlife; therefore, we are visiting all supplying dairies in person and conducting independent 3rd party audits within the next 30 days to verify all animal husbandry practices at the farms, including all training, management and auditing practices," fairlife said» («CNN», 7.6.19)</i>	«Близько 30 молочних ферм підтримують феєрверк; таким чином, ми відвідуємо всі постачальники молочних продуктів особисто і проводимо незалежні перевірки третьої сторони протягом наступних 30 днів для перевірки всіх видів тваринництва на фермах, включаючи всі практики навчання, управління та аудиту », – сказав fairlife»
30	<i>«The charge was originally filed in 2017 with the Equal Employment Opportunity Commission by Derek Rotondo, an investigator on the bank's security and audit team» («CNN», 31.5.19)</i>	«Звинувачення було подано в 2017 році Комісією з рівних можливостей зайнятості Дерекотом Ротондо (Derek Rotondo), слідчим групи з безпеки та аудиту банку»

Переклад за допомогою опису

	Речення англійською мовою	Речення українською мовою
31	<i>«At the heart of these cases is a bigger debate about conflicts of interest when big banks serve as trustees of</i>	«В основі цих випадків лежить більша дискусія про конфлікт інтересів, коли великі банки служать

	<i>foundations and have the ability to use client money to buy the bank's own investment products»(«CNN», 24.1.15)</i>	довіреними особами фондів і мають можливість використовувати гроші клієнта для придбання власних інвестиційних продуктів банку»
32	<i>«In a long strangle, the trader suffers maximum loss when the cash price is between the strike prices of both the options, which makes both the options worthless on expiry and the trader has to pay the difference in value of premiums plus commissions on both option trades»(«The Economic Times», 8.2.16)</i>	«У довгій боротьбі за купівлю опціонів , трейдер зазнає максимальних втрат, коли ціна готівки знаходиться під ударом обох опціонів, що робить як опціони недійсними, так і трейдер повинен сплатити різницю у вартості премій плюс комісійні на обох опціонних торгівлях»
33	<i>«The triangular merger process may be central for cross-border acquisition of a company established in the United States» («LIME», 7.6.19)</i>	«Процес тристороннього злиття може бути центральним для транскордонного придбання компанії, створеної в США»
34	<i>«Samsung said on Monday that it was "adjusting the production schedule" in response to moves by the US and other networks» («BBC», 10.10.16)</i>	«Samsung заявив у понеділок, що " коригує виробничий графік " у відповідь на ходи США та інших мереж»
35	<i>«Lloyds Banking Group has been criticised for introducing new overdraft charges on Monday ahead of a proposed crackdown later this year»</i>	«Lloyds Banking Group піддала критиці за введення нових виплат за овердрафт у понеділок перед початком запропонованого розгону

	(«BBC», 14.1.19)	в цьому році»
36	« <i>Apart from calling the NYT story old, inaccurate and "Fake News", Mr Trump claimed that : "Real estate developers in the 1980's & 1990's, more than 30 years ago, were entitled to massive write offs and depreciation which would, if one was actively building, show losses and tax losses in almost all cases</i> » («BBC», 8.5.19)	«Крім того, що він назвав історію Нью-Йорка старим, неточним і "Fake News", пан Trump стверджував, що: "Розробники нерухомості в 1980-х і 1990-х роках, більше 30 років тому, мали право на масові списання та амортизацію , які б, якщо б активно будують, показують збитки і податкові збитки майже у всіх випадках»

Переклад за допомогою калькування

	Речення англійською мовою	Речення українською мовою
37	«"Investors foresee Earnings Per Share recovery, but they may find the earnings valley ahead is deeper than expected," Bannister wrote to clients Tuesday» («CNN», 24.1.19)	«"Інвестори передбачають відновлення прибутку на акцію , але вони можуть виявити, що долина прибутку вперед є глибшою, ніж очікувалося", – писав Банністер у вівторок»
38	« <i>However, the utility's total market value is below \$15 billion, and PG&E has just \$3.5 billion in cash after borrowing from an existing revolving credit line</i> » («CNN», 14.1.19)	«Однак загальна ринкова вартість комунального підприємства нижче 15 мільярдів доларів, а PG&E має лише 3,5 мільярди доларів готівкою після запозичення з існуючої оборотної кредитної лінії »

39	«<i>Back then, the US economy was stuck in an inflationary spiral and stocks were in the midst of a bear market. The S&P 500 fell 1% the Monday after the Saturday Night Massacre, far more dramatic than Wednesday morning's 0.2% dip</i>» («CNN», 10.5.17)	«Тоді американська економіка застрягла в інфляційній спіралі, і запаси опинилися в центрі ведмежого ринку. S&P 500 впав на 1% у понеділок після різанини Saturday Night, що набагато драматичніше, ніж у середу вранці на 0,2%»
40	«<i>But when that was not done, Ofgem went ahead and accredited multiple boilers on a single site as long as they were on separate heating systems</i>» («BBC», 11.5.18)	«Але коли цього не було зроблено, Ofgem пішов вперед і акредитував кілька котлів на одному майданчику до тих пір, поки вони були на окремих системах опалення»
41	«<i>This was echoed by India's law and justice minister, who told a press conference that "Nirav Modi and his accomplices attempted to bypass established banking channels by perpetrating this fraud"</i>» («BBC», 16.2.18)	«Про це сказав міністр законів і правосуддя Індії, який на прес-конференції заявив, що "Нірав Моді і його спільники намагалися обійти створені банківські канали, здійснивши це шахрайство"»
42	«<i>In a press briefing, China said it "supports the relevant company [Huawei] to defend its legitimate rights according to law"</i>» («BBC», 20.5.19)	«У прес-брифінгу Китай заявив, що "підтримує відповідну компанію [Huawei], щоб захистити свої законні права"»

43	«<i>In response, Eric Veldpaus designed the first guidelines so that fund managers would have to show all costs to the pension funds that employed them, including the trickiest of all, transaction costs for buying and selling assets</i>» («BBC», 25.1.18)	«У відповідь Ерік Велдпаус розробив перші рекомендації для того, щоб менеджери фондів мали показати всі витрати пенсійним фондам, які використовували їх, включаючи найскладніші з них, трансакційні витрати на купівлю та продаж активів»
44	«<i>Other customers are unable to check accounts owing to the website fault</i>» («BBC», 12.2.19)	«Інші клієнти не можуть перевірити рахунки через помилку веб-сайту»

Переклад за допомогою транскодування

	Речення англійською мовою	Речення українською мовою
45	«<i>Fischer is a hugely distinguished macroeconomist — a former chief economist at the International Monetary Fund and the former head of an emerging market central bank (Israel, now often counted as a developed rather than emerging economy but still usually seen as emerging in Fischer's day)</i>» («BBC», 11.3.15)	«Фішер надзвичайно видатний макроекономіст — колишній головний економіст Міжнародного валютного фонду і колишній керівник центрального банку з ринком, що розвивається (Ізраїль, тепер часто вважається розвиненою, а не розвивається економікою, але як правило, вважається, що виникає в день Фішера)
46	«<i>The Treasury Committee said it was</i>	«Комітет казначейства заявив, що "не

	<i>"not credible" to describe any resultant economic boost from a Brexit deal as a "dividend"» («BBC», 12.2.19)</i>	можна вважати достовірним", щоб описати будь-який економічний підйом з угоди Врехіт як "дивіденд"»
47	<i>«Mr. Ashley's empire was already Game's largest investor and has been a shareholder in the specialist games retailer since July 2017» («BBC», 5.6.19)</i>	«Імперія пана Ешлі вже була найбільшим інвестором і стала акціонером у спеціалізованому магазині ігор з липня 2017 року»
48	<i>«Another three employees of Punjab National Bank have been arrested in connection with a \$1.8bn fraud case» («BBC», 19.2.18)</i>	«Ще три працівники Пенджабського національного банку були заарештовані у зв'язку з шахрайським випадком на \$ 1,8 млрд»
49	<i>«Enter Lauren Simmons, the only full-time female broker on the New York Stock Exchange floor, as well as the only African-American woman, and at 23, the youngest» («BBC», 10.5.18)</i>	«Ентер Лорен Сіммонс, єдиний штатний брокер, що працює на повний робочий день у Нью-Йоркській фондовій біржі, а також єдина афро-американська жінка, і в 23 роки наймолодша»
50	<i>«The Shanghai International Import Expo is China's big attempt to show the world — and especially the US — that its economy is opening up more» («BBC», 5.11.18)</i>	«Шанхайський Міжнародний Імпорт Експо — велика спроба Китаю показати світові — і особливо США —, що її економіка відкривається більше»
51	<i>«Latest HMRC figures show the 13% increase in value of all exports has been driven by growth areas such as offshore oil and gas» («BBC», 7.6.19)</i>	«Останні цифри HMRC показують, що зростання вартості всього експорту на 13% було зумовлене такими напрямками, як офшорна

		нафта і газ»
52	« <i>"December's personal income and spending suggest that the outlook for first-quarter real GDP growth is encouraging, but the lack of inflationary pressure in the PCE deflator measures of prices is another reason why the Fed could stand pat in March," said Paul Ashworth, chief US economist at Capital Economics</i> » («BBC», 1.2.16)	«"Персональні доходи та витрати в грудні свідчать про те, що прогноз реального зростання ВВП в першому кварталі є обнадійливим, але відсутність інфляційного тиску в показниках цін на дефлятор PCE є ще однією причиною того, чому ФРС може стояти в березні", — сказав Пол Ешворт, головний економіст США в Capital Economics»
53	« <i>The number of people unemployed was "little changed" at 5.9 million, the Bureau of Labor Statistics said</i> » («BBC», 7.6.19)	«Чисельність безробітних "мало змінилася" на 5,9 млн., Повідомило Бюро статистики праці»
54	« <i>But data from consultancy Frost & Sullivan shows the firm has received nearly 1,000 commitments for the C919, mostly from Chinese airlines and domestic leasing firms</i> » («BBC», 28.4.19)	«Але дані консультантів Frost & Sullivan показують, що фірма отримала майже 1000 зобов'язань для C919, в основному з китайських авіакомпаній та вітчизняних лізингових компаній»
55	« <i>The awards are meant to improve motivation as the firm continues with a difficult turnaround plan</i> » («BBC», 16.5.19)	«Нагороди мають на меті поліпшити мотивацію , оскільки фірма продовжує складний план перевороту»
56	« <i>According to Chinese statistics, direct investment by Chinese</i>	«Згідно з китайською статистикою , прямі інвестиції китайських компаній

	<i>companies into the US dropped 10% year-on-year in 2018, the paper said» («BBC», 4.6.19)</i>	у США скоротилися на 10% у річному обчисленні на 2018 рік»
57	<i>«The US is heading for an annual budget deficit of more than \$1 trillion (£707bn) by 2020 following tax cuts and higher public spending, according to the Congressional Budget Office» («BBC», 9.4.19)</i>	«США орієнтуються на щорічний дефіцит бюджету , який перевищує 1 трильйон доларів (до 707 мільярдів фунтів стерлінгів) до 2020 року після зниження податків та збільшення державних видатків»
58	<i>«Founder, Umra Omar tells the BBC's Lerato Mbele how the group work - balancing the needs of its patients with the economics of providing healthcare» («BBC», 28.5.19)</i>	«Засновник Umra Omar розповідає Бі-Бі-Сі Лерато Мбеле, як працює група - баланс між потребами своїх пацієнтів і економікою надання медичної допомоги»
59	<i>«A disorderly Brexit risks a deep recession in Scotland, according to researchers» («BBC», 17.4.19)</i>	На думку дослідників, безладний Brexit ризикує глибокою рецесією в Шотландії»
60	<i>«Venezuela, now in its fourth year of recession, has joined a sad list of other countries whose economies imploded as hyperinflation tore through them» («BBC», 21.8.18)</i>	«Венесуела, яка зараз знаходиться в четвертому році рецесії, приєдналася до сумного списку інших країн, економіка яких вибухнула, коли гіперінфляція прорвала їх»
61	<i>«In a nutshell secular stagnation is an attempt to explain the weakness of the global recovery in advanced economies since the 2008 crisis» («BBC», 2.4.15)</i>	«У двох словах, світська стагнація — це спроба пояснити слабкість глобального відновлення в розвинутих країнах після кризи 2008 року»